

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—
celoletno Din 30.—.

Kaj so nam pokazale občinske volitve?

Nastop bojnih sil pri občinskih volitvah, ki se vrše zadnji čas v Sloveniji, nam pove, da imamo pri nas na deželi v glavnem le dva tabora: Na eni strani SLS kot izrazito farovško stranko, na drugi strani pa vse ono, kar ne odobrava politikujoče duhovščine in se ne strinja s tako zvano tigrovsko politiko. Na tej drugi strani so demokrati in samostojni kmetje. Razen teh dveh borcev vidimo v delavskih krajih nastopati še komuniste in socialiste.

Demokrati in samostojni kmetje imajo pri nas glavnega svojega neprijatelja v klerikalizmu. Baš zato imajo eni kot drugi od teh dveh interes, da se proti njemu skupno bore; kajti vsak zase je za ta boj, zlasti v manjših krajih, prešibek. Če pohodijo klerikalci enega, je tudi drugi na vrsti. To uči bridka izkušnja. Nesloga je nas napredne ljudi tepla, zlasti pri našem nastopu pri zadnjih skupščinskih volitvah. Zato ni čudno, ako se je že opetovano od pametnih in dalekovidnih mož poskušalo doseči med demokrati in samostojnimi kmeti sporazum. Na žalost se je vedno trdilo, da samostojni kmetje nočejo skupaj z demokrati.

Občinske volitve v ljubljanski okolici in sedaj tudi občinske volitve v kamniškem in kranjskem okraju ter končno občinske volitve po vseh občinah mariborske oblasti so na nedvoumen način pokazale odločno voljo naših deželanov, da gredo napredni ljudje skupaj v boj. S složnim nastopom smo dosegli krasne in skoro presenetljive uspehe. Le malenkostno je število takih občin, kjer ni bilo mogoče doseči skupnega nastopa. Tam kaj se pa tudi vidi, da je bil storjen greh in da je napredna stvar zaradi tega nezadovala, ponekod pa celo hudo trpela.

Volitve so tudi pokazale, da so bili pristaši SKS na deželi v tistih občinah najbolj pripravljeni za volilni boj, kjer so bili v bratski slogi deležni organizacije in pomoči demokratske stranke. Vodstvo SKS je, žal, preveč prepustilo

svoje ljudi na deželi samim sebi in le malokje se je zanje pobrigalo tako kakor bi bilo to treba.

Ob volitvah se je še pokazalo, da je v Sloveniji demokratom in samostojnim kmetom skupen sovražnik res samo klerikalizem. Le zagrizenost in slepota posebne vrste sta v par krajih gnala samostojne v zvezo s — klerikalci, drugače so se vsepovsod, tako rekoč v vseh občinah borili demokrati ramo ob ramo s samostojnimi zoper klerikalce. Občinske volitve dokazujejo, da je prijateljstvo med demokrati in samostojnimi za oboje neobhodno potrebno, in če gledamo številke volilnih izidov, vidimo, kako veliko moč bi predstavljali naši deželani, če bi skupaj nastopali tudi še pri drugih volitvah. Za občinskimi volitvami pridejo volitve v nove sreske odbore (okrajne zastope), volitve v oblastne skupščine in volitve v narodno skupščino. Ni prav nobenega dvoma, da se dajo v vseh treh zastopih s skupnim nastopom vseh naprednjakov doseči ravno tako lepi in še mnogo lepši uspehi kakor pri občinskih volitvah. Ravno tako je pa tudi gotovo, da se bo klerikalec zopet smejal, ako najde naprednjake razbite in v medsebojnem klanju.

Kdor ima pamet in zna do pet šteti, mora to uvideti. Kdor pa hoče naprednim ljudem na deželi ne glede na stranke dobro, mora, če je pošten, tudi hoteti, da se stori vse, da ostane pri občinskih volitvah izražena napredna ljudska volja tudi še v naprej upoštevana.

Tu moramo z združenimi močmi na delo, in vsak pristaš je dolžan, da izrazi pri vodstvu svoje stranke v tem pogledu prav odločno svojo voljo. Kar je bilo, je bilo. Pozabiti bo treba in marsikaj potrpeti. Osebe pa ne smejo biti nobena ovira za sporazum; kajti stvar gre nad osebami. Tudi ni res, da bi se za «veliko politiko» naših naprednih deželanov ne mogla najti skupna pota. Vse gre, samo dobre volje in pameti je treba.

Občinske volitve v Beli Krajini

Pri nas se vršijo občinske volitve te dni. Klerikalci so napeli vse svoje sile in menda se ni duhovščina še nikoli tako zanimala ter agitirala kakor sedaj. To pot so klerikalci izbrali novo zvito metodo. Požurili so sestavo

list in vabili vsakogar na podpis. Potem so pa vložili liste s svojimi podrepniki, postavivši jih na prva sigurna mesta.

Zelo obžalujemo, da je šlo precej naših ljudi na ta lim, ker so računali s poštenostjo kleri-

kalcev. Ali prevarili so se ti omahljivi prav hudo, ker klerikalna politika še ni bila nikdar poštena. Prav tako je bilo tudi sedaj. Naj bo to šola za naprej, da se klerikalcu ne sme nikdar zaupati.

Po nekaterih občinah bodo nastali taki odbori, da bo strah in groza. Velikanska škoda, ki bo nastala radi slabega gospodarstva, bo prepozno odprla občinarnjem oči. Toda le naj bo tako, ker pri nas ljudje vedno čakajo, da jih klerikalci opeharijo, potem pa šele izpregledajo. Samo pogledjmo naše ceste, kakšne so! Odbor je klerikalen in zato ni nič čudnega, če so tako slabe. Ali ste čuli, da bi se bil kakšen klerikalni poslanec zavzemal za prepotrebno železnico v Poljanski dolini? Ljudje, ki se vežejo z največjimi nasprotniki države, naj ne pričakujejo potem od nje bogatih nagrad.

Belokranjci, oklenite se demokratske stranke, ki bo podpirala vedno vaše stremljenje vse drugače, kakor pa klerikalna, od katere še niste imeli nikdar nobene koristi. Franc Jožef je umrl in deželnega odbora ni več. Kaj torej čakate? Klerikalci nimajo pri vladi prav nobenega kredita in jih nihče ne posluša. Kdo bo tako nespameten, da bo svojega nasprotnika za njegovo zmerjanje plačal?

Tudi cepljenje na celo vrsto list, ki je po nekaterih občinah običajno, nima nikakega smisla. Neka tukajšnja občina, ki ima 90 volilcev, je vložila kar pet list. Kaj neki pomenijo razne kranjske stranke in republikanske liste (klerikalni lim), ki jo ima tudi neka vas? Pri nas se čuti, da smo mejaši s Hrvati, kjer se silno politizira in govori na vso moč, a dela pa — nič.

Kakor čujemo, so vložene proti raznim nepravilnostim številne pritožbe. Mnogo je pa brezbriznih, ki mislijo, da se ne smejo oglasiti, če se godi še taka krivica. Krajevne organizacije bi morale posvečati več pažnje vsem tem stvarim — vsaj toliko, kolikor jo za enkrati klerikalci. Sicer pa upamo, da bo tudi v naši Beli Krajini demokratska stranka pridobila na glasovih, kakor je pridobila v drugih okrožjih, kjer so se doslej vršile občinske volitve. Belokranjci ne zastajamo za drugimi, da nam ne bodo zmerjali za kulukarje.

Naprednjakom v novomeškem okraju!

V nedeljo imamo volitve! Naj ne ostane nihče doma, pozabite vse medsebojne spore, ki so itak malenkostni, in volite samo napredne liste!

Imejte vsi pred očmi, kam privede brezbriznost in nezanimanje občanov za občinske volitve, kot vzgled občino Št. Peter pri Novem mestu, kjer županuje mož, ki ne ve, kje se nahajajo najvažnejši občinski spisi, za katerega podpisujejo dokumente neodgovorni ljudje in ki misli le z možgani svojega župnika. Posledica njegovega županovanja je, da mora občina plačevati 750 odst. občinske doklade. Zato ima pa ta občina v celi Jugoslaviji rekord v višini občinskih doklad. Zato vsi na plan in zapodite iz občinskih odborov klerikalne tigre — ne bojte se jih, saj ni-

majo zob — da se vam ne dogodi kot v Št. Petru, kjer bodo plačevali še leta in leta neki zid pri pokopališču, ki se že ruši, za občinski denar se pa zabavajo Orli in Orlice v svojem domu v posmeh vseh naprednjakov.

Dokažimo, da ljubimo svoj narod, ljubimo svojo uedinjeno in nedeljivo domovino; to svojo ljubezen dokažimo s tem, da podpremo v občinah državotvorne elemente. Kar je protidržavnega, pa naj bodo to že klerikalni ali drugi boljševiski, to naj iz javnega življenja brezpogojno izgine. Zato naj vsak, kdor ljubi državo in svoj narod, v nedeljo voli listo, ki zastopa napredek, edinstvo naroda, edinstvo države in svobodo mišljenja. Ven iz našega javnega življenja s škodljivimi elementi!

Rezultati občinskih volitev

Porazi klerikalne stranke pri občinskih volitvah, kjer ljudstvo pričinja delati prvi obračun z nesposobnostjo in obljubarstvom, so povzročili v SLS zmedo. Da se kolikor toliko rešijo iz zagate, je klerikalno časopisje prineslo zlagana prva poročila. Toda laž ima kratke noge in uradne ugotovitve s suhimi številkami jo najbolj ovračajo. Da podamo našim čitateljem le splošno sliko klerikalnega nazadovanja, ker zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti vseh podrobnih rezultatov, podajamo v naslednjem kratkem pregledu izida do sedaj izvršenih občinskih volitev v posameznih srezih.

Pri občinskih volitvah v ljubljanski okolici, kjer so se vršile prejšnja nedelja, je bilo v 32 občinah oddanih 9713 glasov. Od teh jih je dobila klerikalna stranka 4613, naprednjaki (JDS in SKS) 3182, socijalisti in komunisti pa 1524. Pri lanskih državnozbornih volitvah je klerikalna stranka na istih voliščih dobila skupno 6177 glasov in je torej letos na-

zadovala za celih 1584 glasov, kar znači nazadovanje za 35 odstotkov. Zato pa so napredni glasovi (JDS in SKS) zrastle za 1477 glasov, kar znači napredek za 87 odstotkov! Demokrati so se po večini vezali s samostojneži, ker hočejo napredno slogo. Volitve so potrdile, da sloga jači in nesloga tlači, kajti napredni glasovi so narasli le tam, kjer je bil skupen nastop, dočim so samostojneži v nekaterih občinah, kjer so nastopili samostojno, na ovah. Demokrati sami pa so napredovali v celoti za nad 100 odstotkov! Tako v ljubljanski okolici, ki je doslej veljala za glavno klerikalno tabo-rišče.

Nadaljnje volitve, ki so se začele in se še vršijo v kamniškem in kranjskem okraju, so hitro pokazale še hujše nazadovanje klerikalcev kot v ljubljanskem okraju. V mestu Kranju so demokrati dosegli krasno zmago: od 25 mandatov so jih dobili 16 in s tem ponovno izvolitev župana Pirca. Klerikalci so dobili le 4 in združeni nezadovoljneži 5

mandatov. Prav tako sijajno so demokrati zmagali tudi v Kamniku, kjer so dobili 16 odbornikov, klerikalci pa s pomočjo komunistov le 9. Nadalje v Trzinu (JDS 12 odbornikov, klerikalci komaj 7, socijalisti 6) ter v Domžalah, kjer so klerikalci posebno izdatno pogoreli in je občina prišla v napredne roke, klerikalci so namreč dobili le 5 odbornikov, naprednjaki pa še enkrat toliko. V vseh dosedanjih občinah je opaziti izključno nazadovanje klerikalnih glasov in nazadovanje naprednih. Ker nam gre le za stvarne in resnične ugotovitve, pričujemo po dovršenih volitvah v vseh okrajih uradne podatke, da se točno pokaže, koliko so izgubili klerikalci. V kranjskem okraju se namreč še ves ta teden vršijo volitve v raznih občinah, v kamniškem pa dne 29. junija. Isti dan se vršijo volitve tudi v znatnem številu občin novomeškega, nadalje radovljiškega in litijskega okraja.

Vzporedno s porastom naprednih glasov in nazadovanjem klerikalcev v ljubljanski oblasti gredo tudi izidi občinskih volitev na Štajerskem. V celjskem okraju so klerikalci padli za 1100 glasov, naprednjaki pa narasli za nad 500 glasov. Posebno važna je bila volitev v celjski okoliški občini, kjer so dobili naprednjaki 9 mandatov, klerikalci 12, Korenovi socijalisti 6, Bernotovi 2 in nemškutarji 4. Prav razveseljav je bil izid v Št. Juriju ob južni železnici, ki je doslej bil v klerikalnih rokah, zdaj pa ima napredna večina 5 in klerikalci le 4 odbornike. Pustejše je v Vojniku, kjer so zmagali nemškutarji s 5 mandati, dočim so klerikalci in naprednjaki dobili po dva. V Žalcu so naprednjaki odlično zmagali z 12 odborniki, dočim so jih klerikalci dobili le 5.

V Laškem so demokrati narasli kar za 48 glasov in zmagali z desetimi mandati, dočim so klerikalci nazadovali in dobili le 3 mandate ter združeni malkontenti z nemškutarji vred 4. Županil bo

Anton Stražar:

Mačeha s Kompoljskega gradu

(11. nadaljevanje.)

Po smrti Urha, poslednjega celjskega grofa, so nastopili žalostni časi za naše slovenske prednike, uboge tlačane. Takratnemu grabežljivemu cesarju Frideriku so zadišali gradovi celjskih grofov in si je vsa ta velika posestva hotel osvojiti, da bi iznova opomogel svoji blagajni, ki je bila prazna. Seveda so se njegovemu pohlepu ustavljali sorodniki in zavezniki Urhove vdove Katarine. Njej je pripadala postavna pravica na lastnino svojega pokojnega moža. Toda lastninska pravica je takrat med dvorniškimi kragulji malo veljala, posebno pa se je grabežljivi Habsburgovec Friderik malo brigal zanjo. Nastali so ljuti spori. Kadar pa je divjalo tako plemenitaško prekljanje, so seveda največ trpeli ubogi kmetje. Polj niso mogli obdelovati redno; hiše so se jim brezobzirno uničevale, in kar je še ostalo, so jim brezobzirno poplenile tolpe plačanih vojakov, ki so svobodno nastopali z divjaštvom, ugrabljali, ubijali in skrunili...

Kompoljska dva, vitez Juraj in njegov zet Jošt, sta pazno zasledovala nastale homatije. Ko je stopil na glavno pozorišče mogočni

češki vitez Vitovec in se začel vojskovati s cesarjem, sta komaj sproti pričakovala vesti, kako se stvar obrne. Sama pa sta se previdno zmikala in pazila, da ju nihče ni mogel pozvati v meč. Juraj je bil izprva prav vesel, da se je Vitovec postavil cesarju po robu. Le žal, da je po svoji veliki uvidevnosti pričel kmalu spoznavati, da tudi Vitovec ni takšen mož, da bi bilo glede jugoslovanskega osamosvojevanja nanj polagati kake nade. Le prekmalu se je pokazalo, da Vitovec ne vodi borbe proti cesarju iz posebnega vzvišenega idealizma, ali v upravičeni obračun s habsburškim trinoštvom, temveč pretežno iz lastnih dobičkanosnih borbenih nagibov. Zato je Juraj izgubil interes na teh podjetjih in pogostoma potožil Joštu: «Pravega viteštva ni več... sami roparji so, pohlepni in zatiralci. Cesar Friderik pa je med njimi največji! To vodi v gotovo propast, pa če bi moralo tako iti dalje, je itak bolje, da propadejo vsa ta gadja gnezda in da si ljudstvo samo skroji pravico, ki mu je ti požrešni kragulji ne morejo več dati!»

Vitovec je v svojem pohodu napredoval in prispel tudi v naše dežele. Prav dobro pa si je v letu 1457, moral zapomniti znani naš Črni graben, kajti v tej ozki soteski ga je zadela težka usoda. Potolčena je bila skoraj vsa nje-

gova vojska sam — je komaj ušel. To se je vse zgodilo v obližju Kompoljskega gradu, kjer jih je pred Vitovčevim prihodom obhajal resničen strah in sta vitez Juraj in Jošt grad v naglici utrdila, kolikor se je le dalo. Vitovcu pa nista pohitela naproti, temveč samo sklenila, da grad branita do zadnjega diha, pa bodi pred katerimikoli nasilneži: cesarskimi ali Vitovčevimi... Njun sosed Felicijan Rožeški je ravnal malo drugače, in sicer prav po svojem okasu. V borbo se sicer ni podal, toda ko je enkrat borba minila, se je spustil s svojimi hlapci v divji pogon za bežečimi in razkropljenimi Vitovčevimi vitezi, jih pobijal in nabral obilo plena...

Po vseh teh burnih dogodkih se je v letu 1457. bližala jesen. Neke nedelje po Malem Šmarnu so na Kompoljskem gradu vsi domači sedeli v lipovem parku okrog velike kamnite mize. Govorili so o prestanih dogodkih in vitez Juraj je ravno pripovedoval svoje bojne doživljaje iz prejšnjega leta pred Belim gradom. Ker vitez Juraj dotlej še ni izpovedal vseh zanimivih podrobnosti, so ga grajski zdaj poslušali z vso napetostjo in bili tako zamišljeni v njegovo pripovedovanje, da niso opazili kmečkega fantiča, ki se jim je z one strani bližal z očitno plahostjo. Prispel je že čisto blizu, ko ga zapazita Jošt in Milica. Fan-

zopet ugledni dr. Roš. Silen poraz so klerikalci doživeli v veliki kmečki občini Jurklošter, ki je bila doslej v klerikalnih rokah. Tu so klerikalci od 219 glasov padli na 49 in dobili 7 odbornikov, naprednjaki (JDS in SKS) pa zrasli od 49 na 117 glasov in dobili 18 odbornikov. V celoti je rezultat v laškem okraju prav razveseljav izvenzemši občino Št. Rupert, kjer je bila napredna lista zaradi majhne neprevidnosti razveljavljena.

Na Vrnskem je bila klerikalna lista razveljavljena in je torej obveljala le napredna. V Braslovčah je napredna lista zmagala s 14 odborniki proti 11 klerikalnim, v Prekopi so zmagali izključno naprednjaki. V celoti so v vrnskem okraju 3 občine z odločno napredno večino, 3 s klerikalno, 2 brez strankarskih list in 1 občina ni volila.

V Šmarju pri Jelšah so dobili klerikalci samo 1 odbornika, demokrati pa 4 in ostali dve protiklerikalni listi 10 odbornikov. Lepa je bila zmaga v Slivnici, kjer so naprednjaki dobili 11 odbor-

nikov, klerikalci pa le 6. Žalostno je z Zibiko, ki so jo doslej imeli samostojne, pa so jo zdaj izgubili v prid klerikalcem. V Lembergu je bila postavljena samo napredna lista, v Žusmu pa dve napredni brez klerikalne. Celotno imajo naprednjaki v šmarskem okraju 4 občine trdno v rokah, klerikalci pa 6, dočim se bo v ostalih občinah šele videlo.

Z občinskimi volitvami smo torej naprednjaki lahko zadovoljni. Naše ljudstvo je pričelo obračunavati s klerikalizmom in bo pri prihodnjih državnozborskih volitvah pomedlo z njim. Nato se bo tudi za nas enakopravne Slovence v enotni svobodni državi začelo plodono življenje namesto klerikalne gonje, laži in praznih obljub. V tem zmislu pričakujemo, da bo tudi v ostalih okrajih, kjer se še bodo te dni ali kesneje vršile občinske volitve, izid za napredno stvar časten. Klerikalci propadajo, mi zmagujemo! Tega se zavedajmo in storimo vse, kar nam veleva naše geslo Svobode, Enakosti in Bratstva!

Politični pregled

Zadnje dni so se klerikalci zopet enkrat pokazali v svoji pravi stari luči. Po občinskih volitvah, pri katerih so z izgubo več tisoč glasov napram zadnjim skupščinskimi volitvam že občutili delen obračun ljudstva z njimi, so vpili o «sijajni» zmagi in celo hoteli beograjsko časopisje nalagati, da so zmagovalci. A v laži so kratke noge. Številke, in to uradne, so postavile

klerikalce na laž,

kar se sicer ni zgodilo prvič. Klerikalcem bo to zelo škodovalo, ker jih tako spoznavajo tudi v Beogradu v njihovih sleparskih metodah.

Narodna skupščina, kakršna je danes, je nedvomno dela nezmožna. Zato bo najbrže kmalu sklicana na zasedanje, ki bo trajalo samo en dan in se bo na

njem prečital ukaz o razpustu skupščine in novih volitvah, ki se bodo vršile najbrže v drugi polovici oktobra, ko je poljsko delo končano in ni kmetovalec oviran s poljskim delom pri izvrševanju svoje volilne pravice. Bil bi že

skrajni čas za nove volitve,

ker današnja skupščina je ljudstvo tako neprevidno izvolilo, da ima od nje več škode kot koristi. Kako pa so n. pr. klerikalci zastopali Slovenijo? Kaj imajo pokazati?

Opozicijski blok je v največji zadržki

zaradi pustolovca Radića,

ki je odšel v Moskvo in zapisal svojo stranko boljševikom. Z Radićem sedaj niti naši klerikalci ne morejo več računati, ker se je on v državi popolnoma onemogočil in se sploh ne sme več vrniti domov, ker bi prišel takoj v zapor.

tiču je bilo kakih 18 let; prav sramežljivo se je ustavil pred grajskimi, v rokah je vrtel svoje pokrivalo, z besedo pa kar ni mogel začeti.

«No, fantič, kaj bo novega? Le pokonci glavo, saj te ne bomo snedli!»

Šele po teh prijaznih Jurajevih besedah se fanté ojunaci in izpové, da bi stara Dihurka, ki leži na smrtni postelji, rada govorila z žlahtnim gospodom Jurajem, če mogoče še ta dan.

Oskrbniku Janku, ki je tudi bil poleg s svojo mlado ženko Nežiko, ta novica ni bila nič kaj všeč in je takoj smatral umestno podariti: «Gospodar, le to vas prosim, kar varujte se te čudne ženske. Jaz bi še zmiraj rekel, da je z vragom v zvezi. Sami nikar ne hodite do nje, da ne padete morebiti v past. Jaz pojdem z Vami in Jošt gotovo tudi.»

«Tako je!» potrdi Jošt, vitez Juraj pa se nasmehlja, ker mu je všeč bila ta skrbnost. Oskrbnik Janko je v tem fanta dobro poprijel, ali je Dihurka sama v bajti, če je v resnici bolna in več takih podrobnosti. Pa iz odgovorov preplašenega fanta so takoj izprevideli, da zvižgače tokrat ni poleg.

«No torej!» pravi končno vitez Juraj in odloči, da kar takoj pojdejo na sprehod do Dihurkine kočice. Juraj, Jošt, Janko in še dva

strežniška hlapca so zasedli konje ter v zloženem koraku pojezdili navzdol po grajski cesti.

Jurajevi spremljevalci so ostali zunaj kočice, gospodar pa se je podal k Dihurki. Ležala je na borni postelji. Ker je bilo okno zagrnjeno, je Juraj v temoti težje razbral, kako vse izgleda v bajti. Šele ko so se mu oči privadile te svetlobe, je premotril Dihurkino koščeno lice in spoznal, da so ji dnevi resnično šteti.

«Prišel sem, žena in res me zanima, kaj mi sporočite!»

«Naj Vam Bog poplača, žlahtni gospod,» pravi Dihurka med suhim kašljem. «Prosim Vas, sedite na stol, izpovedala Vam bom marsikaj!»

«Pa začnimo!» pravi Juraj dobrovoljno in sede v bližino.

«Žlahtni gospod Juraj, velika je predvsem moja prošnja, da mi odpustite, kar sem Vam hudega storila. Jaz nisem tega delala iz gole hudobije. Moje početje je bilo zgolj iz samega maščevanja nad plemenitaštvom. Ako bi bil Vi doživeli toliko gorjaj od strani plemenitaških kraguljev kakor jaz, bi jih sovražili enako. Olejte, tudi Vas sem prizadela, ker v svoji mržnji nisem znala delati raz-

V zadnjem času je naše klerikalno časopisje kakor pobesnelo. Najprej je trboveljske dogodke zlorabljalo, da bi tako pridobilo komunistične glasove za SLS, sedaj pa ruje dalje in izpodkopava s svojim strupenim pisanjem temelje države, tako da je moralo državno pravdnštvo nastopiti

proti klerikalnim listom,

zlasti proti «Slovcu», ki je bil večkrat zaporedoma zaplenjen. Pričakovati je, da bodo klerikalni listi v bodoče bolj previdni. Svoboda tiska še ni popolna anarhija. Še nismo v Albaniji, kjer bi lahko vsakdo brusil jezik v časopisju, kakor mu je mila volja. Red mora biti povsod v zasebnem življenju in tako tudi v državi.

Na Bolgarskem so prav srednjeveške razmere. Tam vladajo pristaši nekdanjega Ferdinandovega režima in so popolnoma brezobzirni napram svojim političnim nasprotnikom. Sredi belega dneva je bil v glavnem mestu države v Sofiji pred nekaj dnevi

ubit bivši bolgarski poslanec Stepkov, ki ga je vlada sovražila zaradi njegovega vnetega potegovanja za kmetijske pravice. Zanimivo je, da se je to zgodilo v navzočnosti orožnika, ki ni niti s prstom mignil v obrambo napadenca. Taka vlada, ki take stvari podpira, se ne bo mogla dolgo držati. Ljudska nejevolja jo bo kmalu zrušila.

Enako je tudi

z italijanskin fašizmom,

ki se je s silo polastil vlade in se drži na vrhuncu z nasilji in umori. Posebno grd umor je bil zadnje dni, ko so visoke, vladni blizu stoječe osebnosti zgrabile na ulici poslanca Matteottija, ki je imel dosti gradiva proti vladi, in da bi se ga rešile, so ga odpeljale v avtomobilu v okolico Rima in ga tam razmesarile, njegovo truplo pa skrile — kdove kam; do danes ga še niso našli. Vsa Evropa je

ločkov. Zdaj pa, ko se odpravljam odtod, obžalujem vse, kar sem nakopala Vam, žlahtni gospod Juraj. In če mi le s tiho besedo pritrdite, da mi odpuščate, se zlahka odpravim v grob.»

Bolnico je posilil kašelj. Vitez Juraj je pozorno poslušal njene besede in prikimal v znak, da ji odpušča. Starica je z bistrimi očmi opazila to pritrdilo in nato začela s svojo izpovedjo:

«Rojena sem bila v obližju Kranja kot hči imovitega svobodnega kmeta. Moj oče je imel brata za oskrbnika v Turjaškem gradu. Ko je ta stric nekoč obiskal moje starše — takrat mi je bilo ravno šestnajst let — me je spravil s seboj tja doli. Jaz sem šla rada, ker sem bila polna življenja, v najlepšem razvoju. Lahko mi verjamate, žlahtni gospod Juraj, ves mladi svet je včasih gledal za menoj. V Turjaškem gradu se je vame zaljubil Albert, srednji graščakov sin. Ravno tisto poletje, ko sem prišla tja, se je tudi on povrnil domov iz Italije, kjer je dovršil visoke šole. Bil je dober, plemenit fant. Lov mu je bil edina zabava, sicer pa je vedno tičal v svoji zgornji sobi in se neprestano ukvarjal s knjigami in zdravili. Prosil me je, da mu edino jaz držim sobo v redu. Tu se je začela najina ljubezen, ki je naglo vzplam-

ogorčena nad tem zločinom in Mussolini se zelo boji, da pomenja ta zločin začetek konca italijanskega fašizma.

Nemško vprašanje je še vedno na prvem mestu zanimanja vse Evrope. Na vse strani se vršijo posvetovanja, posebno

med Anglijo in Francijo.

Te dni sta se sestala angleški ministrski predsednik Macdonald in francoski ministrski predsednik Herriot, da se domenita glede postopanja z Nemčijo. Poročila pravijo, da sta se državnik med sabo popolnoma sporazumela na podlagi, da Nemčija mora priznati poročilo strokovnjakov, t. j. plačati vojno odškodnino. S tem vprašanjem bo še dolgo zaposlena evropska politika.

Dopisi

ZGORNJA ŠIŠKA. Občinske volitve, ki so delale klerikalcem in samostojnejem veliko skrbi, so minule in pokazale, v koga imajo občani zaupanje. Kandidatna lista JDS je dobila 170 glasov in 11 odbornikov, kar je, razumljivo, zelo porazno vplivalo na nasprotnike. Ker pa nekaterim ni po volji, da se niso pririnjili do časti občinskega odbornika ali celo županskega stolčka, da bi izkoriščali občino za svoj lastni žep in za par svojih privrženec, so začeli rovariti proti sedanjemu županu, nosilcu liste JDS, kar jim je uspelo, da so stvorili samostojneži, klerikalci in socialisti kompromis ter določili, da bodo volili za župana samostojneža Andreja Perka. Vest o kompromisu se je z neverjetno naglico razširila po občini in ljudje ogorčeni odklanjajo samostojneža Perka kot župana, rekoč: Mi smo volili dosedanjega župana g. Zakotnika, kar so nam obljubljali tudi agitatorji SSJ, ko so nabirali podpise za svojo listo, da bo ostal še nadalje sedanj župan, samo odbor mora biti drugačen. Socialisti se skrivajo zdaj pred volilci, ker jih je sram stopiti pred delavce, da bi jih ne opsovali za izdajalce delavskega stanu. Ne vemo, kaj poreče k temu vodstvo

SSJ, mogoče celo odobrava sklep šišenskih pristašev! Samostojneži si pa mencajo roke in se pritaženo posmehujejo, da so spravili vse tako lepo na led. Toda motite se, kajti ljudstvo bo ob prvi priliki temeljito obračunalo z vami. Ali vas ni sram, prevzeti županske časti, ko vam je ljudstvo pri volitvi pokazalo, da vas ne mara? Mi revni volilci in delavci bi največ trpeli pod vašo komando in gotovo bi vi, kar ste že davno hoteli, prepovedali ljudem pobirati suhljad, nabirati jagode in gobe po gozdu. Vsi vaši izgovori o lojalnosti napram g. Zakotniku so jalovi in ne drže, kajti ravno g. Zakotnik je največ povsod in vedno pomagal revnim slojem, kar od tukajšnjih samostojnežev še nismo slišali. Zato hočemo, da ostane še nadalje župan g. Zakotnik, ki je pri vseh slojih priljubljen in spoštovan; dikturo in komando peščice, ki ni prišla na svoj račun, pa odločno odklanjamo! Ljudstvo naj govori in, če treba, ponovno odloči, v koga ima zaupanje. Tedaj boste videli, da je ljudstvo na strani g. Zakotnika. — Volilci.

SMARTNO PRI LITIJI. Za občinske volitve so pri nas vložene štiri kandidatne liste. Klerikalci so se razcepili na dvoje zato, ker imajo več županskih kandidatov, in je to le osebnega značaja. Dosedanji župan ima tudi med naprednjaki nekaj prijateljev; računajo s tem torej na uspehe. A podpisi še niso kroglice. Delavci so odklonili zvezo z našo listo za pravično občinsko gospodarstvo. Kljub temu, da je večina delavstva narodno čuteča, je zmagala volja par svojeglavnih komunistov. Po vsem tem pa sodimo, da so tem možakom klerikalci bližji. Tudi prav! To je nekaj zavednih delavcev že poprej čutilo in ti so raje našo listo podpisali. Vsa čast njihovi zavednosti. Je pa tudi naša lista edina, ki ima kandidate iz vseh stanov in vseh krajev v občini. Saj je pa tudi samo na ta način mogoče uspešno delo z združenimi močmi za blagor vseh. Naša skrinjica je četrta (zadnja). Prepričani smo, da bodo vsi zavedni volilci storili svojo dolžnost in oddali kroglice v zadnjo skrinjico. Naprednjaki, na plan!

VAČE PRI LITIJI. Naš g. župnik se je v nedeljo strašno razburil na prižnici. Vzrok so

volitve in «Domovina», ki mu posebno leži v želodcu. Grmel je raz prižnice, da morajo vsi možje in fantje kot katoličani iti volit. Ima prav: vsi moramo iti volit, prav vsi katoličani, ker drugovereev pri nas tako ni. Volili pa bomo, kakor se bo nam zdelo prav, ne pa kakor župniku. Prav nič ni greh, če smo v posvetnihi zadevah drugega mišljenja in ne maramo klerikalne avtonomije, kuluka in podobnih tigrovskih dobrot. Tudi g. kaplan je pri prvi maši pozival žene in dekleta, naj vplivajo, da bodo vsi volili v prvo, oziroma zadnjo boljševiško skrinjico. G. župnik zelo slabe pristaše imate, da jim morate groziti s smrtnim grehom, da vam ne uidejo. Naši napredni volilci se vam posmehujejo. — Može naših dveh naprednih list ste slikali kot največje brezverce. Ali ste pozabili, kdo je bil vzrok, da imamo bronaste zvonove? Ali ne veste, da so dali tako zvaní «brezverci» naše občine največje zneske. Če bi kupovali le z denarjem Vaših kimaveev, bi mogli naročiti le lončene zvonove. Upanje, da dobite občino v roke, kar opustite. Naša občina je bila napredna in bo; to je bila že takrat, ko ste še vi hlače trgali v semenišču. — Svetujemo vam ponovno, da pustite politiko v cerkvi, ker vanjo spada le božja beseda, in da se ne vtikate v stvari, ki vam niso mar in ki jih ne razumete. Da z nami Vačani ni dobro črešenj zobati, to vam lahko pove tudi naš bivši kaplan g. Majdič. V nedeljo bomo v Vašo in v Reberškovo skrinjico pokazali figo, v naši dve skrinjici pa vrgli kroglice. Zato ne bomo imeli nič grehov.

BREZNICA. V nedeljo 29. t. m. se vrše tudi pri nas občinske volitve. Do sedaj je bila naša občina domena klerikalnih mogotcev, katerih diktaturi se je moral ukloniti vsakdo, ki je hotel v miru živeti. Dokaz temu je dejstvo, da klerikalci napovedujejo in tudi že izvršujejo bojkot nad naprednimi občani, radi česar bomo z njimi še pošteno obračunali. Značilno je za nje, da so postavili na svojo listo tudi komuniste, ki so bili pri zadnjih občinskih volitvah izvoljeni, ki pa so postali sedaj ponižna jag-njeta v službi SLS. V volilni boj so se vrgli z vso silo in kričijo po svoji stari navadi, da je «vera v nevarnosti», da bodo naprednjaki

tela iz početnih ljubimkanj in šaljivosti. Albert me je ljubil resnično. Zнала pa sva vso stvar spretno prikrivali, posebno pred strogim očetom. Tako je najina ljubezen trajala tri leta, toda končno rodila svoj sad... Še preden se je rodilo dete in preden si je Albert upal odločno prositi očeta dovoljenja za zvezo z menoj, so me nenadoma pogнали z gradu kakor divjo zver. Albert pa je moral nazaj v Italijo, a še prej mi je ob zadnjem sestanku v čudni previdnosti izročil večjo vsoto denarja... Uboga sirota, sramotno pahnjena na prosto, se nisem upala domov. Tavalala sem nekaj časa po deželi in dospela tu sem, pred Črni graben. Ta samota mi je prijala. Dala sem takoj postaviti to kočjo in se tu nastanila. Tukaj mi je prišlo prav, da sem se v svojem znanstvu z Albertom navadila tudi nekaj zdravilstva, izkuhanja rož in pripravljanja strupov. Začela sem zdraviti ljudi. Imela sem srečo, kmalu sem dobila sloves, ljudje so se zglašali iz vseh krajev in služila sem sproti lepe denarje. Hitro pa so tudi ljudje začeli govoriti, da sem z vragom v zvezi in da z njegovo pomočjo lahko vsakogar ozdravim ali pa spravim s sveta. Meni je to bilo prav.

Sin, ki sem ga rodila dva meseca po svojem nastanku in ga dala krstiti za Ruperta,

se je lepo razvijal v moji skrbi. Ko je dopolnil deset let, sem prejela od Alberta nenadno sporočilo, da se odreče vsemu posvetnjaštvu, sina pa da želi izročiti v oskrbo svojemu prijatelju v Italiji, ki naj ga vzgoji za viteza. Albert je res odšel v samostan in postal duhoven. Nikoli več ga nisem videla v življenju. Morda že počiva v grobu, ako ne, pa gotovo kmalu pride za mano. Tudi sina, ljubljenega edinca Ruperta, ne morem dočakati, četudi že mora biti čvrst mož in vitez. Slutim, da se vrača k meni, toda že bo prišel prepozno... Vas pa, zlahtni gospod Juraj, zdaj lepo naprošam, da vse moje premoženje izročite Rupertu, kadar pride v svoj domači kraj. Zglasil se bo gotovo pri Vas, ali pa boste Vi doznali zanj. Dajte mu ta denar in sporočite mu, da sem živela le zanj in se tudi zanj maščevala nad brezsrčnim plemenitaštvom. Naj mu bo drag moj spomin. Vi pa, vitez Juraj, mu dajte pametnih nasvetov in mu izročite moj zadnji materinski pozdrav.»

Juraja je izpoved mučno ganila. Odpustil ji je vse in segel nasproti, ko mu je izročila težko vrečico denarja. V njej je moralo biti par tisoč zlatnikov in velikih srebrnih tolarjev, za tiste čase pravo bogastvo.

«Le brez skrbi, tetka!» je rekel Juraj nato, «vse uredim po Vaši poslednji volji. — Morda pa vendar že pride Rupert te dni...»

«Oh, zaman vsa tolažba, jaz vem, da so moje ure pri kraju.»

«Tedaj z bogom, tetka!» se je Juraj dvignil.

«Z bogom!» mu je sledilo slovo, ko je stopal skozi vrata, kjer so ga pred kočjo že res radovedno pričakovali spremljevalci. Legaj je že prvi mrak, ko so se na konjih pogнали nazaj proti gradu.

— — — Dva dni za tem se je Dihurka preselila na drugi svet. Tiho so jo pokopali, spravljeno z Bogom in svetom. Njena postrežeica Katra, ki je Dihurko zadnje mesece oskrbovala, je podedovala kočjo in tudi zalogo preostalih zdravil. Zdaj je ona začela zdraviti ljudi, ker je bila precej bistre glave in spretnega jezika, je med ljudstvom dobila glas prav dobre Dihurkine naslednice. Ali je Dihurka Katro seznanila tudi «z vragom», tega takratni radovedni svet ni mogel doznati, četudi so ljudje na to prav radovedno prežali...

(Dalje prihodnjič.)

zvrgli križ iz šole» itd. S takimi lažmi pesté zlasti žene naših kandidatov, svoje pristaše pa strašijo s tem, da delavci, obrtniki in napredni ljudje sploh niso zmožni voditi občinskega gospodarstva, dasi sami do sedaj še nikoli niso dokazali, da so dobri gospodarji v občinskih zadevah v splošno korist. A vse skupaj jim ne bo pomagalo. Radi ali neradi bodo morali tudi pri nas uvideti, da je SLS obsojena v propast. To se bo zgodilo pri nas tem prej, ako bo vsak zaveden občan vrgel svojo kroglico pri volitvah v drugo skrinjico.

PREDOSLJE. Če si v zadregi, kaj bi povedal, prečitaj le kako številko «Domoljuba». Tam dobiš nakopičenih toliko laži in zavijanj, da ti zmanjka časa, da bi popravil samo en del. Zato pravimo našim ljudem, le čitajte pazljivo «Domoljuba», potem vržete kroglico gotovo v prvo skrinjico, to je za kmetško-delavsko listo. V blatenju nasprotnikov so naši eseslarji pravi mojstri. Zaletavajo se v našega nosilca liste, pozabljajo pa, da je najsposobnejši mož v Predosljih. Kadar je bilo treba urediti kako zamotano vaško zadevo (vaško brv), poverili so jo njemu, navadno šele potem, ko pod kakim eseslarskim vodstvom ni šla naprej. Zaletavajo se v spoštovanega posestnika Čimžarja, p. d. Kramarja. Kadar ima pa kdo nesrečo pri živini, je prva beseda v hiši, pojdemo po Kramarja. Posestnik Grajzar jim je samo birt. Ne vidijo, pa, da je njegovo posestvo v vsej občini najbolj vzorno urejeno. Ni jim po godu sorojak profesor Košnik. In vendar so mu poverili v starem občinskem odboru vse važnejše intervencije, katere je izvršil po njihovem lastnem priznanju v vsestransko zadovoljnost. V vsaki drugi občini bi bili ljudje hvaležni, da hočejo sposobni domačini delovati v občinsko korist. Pri nas pa le s kolom po njih, ako ne trobijo v eseslarski rog. K sreči vse to le za peščico zagrizencev. Dne 29. jun. bo vrgla večina naših občinarjev kroglice v prvo skrinjico, to je za kmečko-delavsko listo.

TREBNJE. Priprave za občinske volitve dne 29. t. m. so se skrbno vršile. Skušal se je doseči skupen nastop naprednjakov proti SLS. Socijalni demokrati in narodni socijalci so se pridružili JDS, samostojni pa so postavili svojo listo. Ko je okrajno glavarstvo v Novem mestu predložene volilne liste primerjalo, se je izkazalo, da je na listah JDS in SKS ime ene in iste osebe. Dognalo se je, da je podpis na listi SKS potvorjen, zaradi česar je oblast volilno listo SKS razveljavila. To pa je voditelja naših samostojnih toliko razjarilo, da so sklenili, da se stranka volitve ne udeležijo. Trdijo, da je JDS kriva njihovega poloma, čeprav se zavedajo, da ji delajo krivico in z abstinenco le podprejo SLS. Zvračanje krivde na JDS je zelo jalovo; kriveca lahko najdejo, če poiščejo onega, ki je dotično ime na njihovo listo zapisal. Njega naj kličejo na odgovor! Do dne volitev je še nekaj časa in je upati, da samostojni kmetje spoznajo pogrešnost svojega sklepa ter se 29. t. m. postavijo kot naprednjaki proti SLS.

TREBNJE. Na Petrovo 29. t. m. se bodo vršile pri nas občinske volitve. Volilci bodo zbirali med demokratsko skrinjico, ki je prva, in med skrinjico SLS, ki je druga. Lista SKS je bila radi neke nepravilnosti razveljavljena. Oblast jo je morala razveljaviti v smislu volilnega zakona, vendar iznašajo sedaj voditelji SKS neosnovane očitke, da so tega krivi demokrati, češ, da se niso dovolj krepko zavzeli za to, da bi ostala lista v veljavi. Vodstvo SKS je izdalo na volilce proglaš, naj se ne udeležijo volitev, češ, da bodo itak razveljavljene, kar pa je seveda le njihova skromna želja. Predsednik tukajšnje organizacije pa se

je izrazil, da naj oni njegovi pristaši, ki hočejo vsekakor vršiti svojo volilno pravico, oddajo svoj glas klerikalni listi. S tem hoče mož dokazati svojo in naprednost lastne stranke. Prepričani pa smo, da se bodo samostojni volilci izkazali vredne svojega imena, da bodo nastopili samostojno in šli kljub prepovedi na volišče ter oddali svoj glas v prvo skrinjico za listo demokratov. Demokratska lista daje po svoji sestavi popolno jamstvo, da bo vsak volilec našel med odborniki svojega zastopnika. Poleg kmeta se nahaja na listi delavec, obrtnik, trgovec in javni nameščeneec. Res demokratska lista v pravem pomenu besede, kjer so pravično zastopani vsi sloji. Pazite, volilci, da ne pride občina zopet za eno dobo v roke tistih ljudi, ki so jo skozi zadnja tri leta prav neusmiljeno mrevarili. Za vse pogreške in uradno dognano slabo občinsko gospodarstvo so odgovorni edinole zastopniki SLS, ki so imeli večino v odboru, pa bi sedaj vso polomijo radi zvrnili na druge, zlasti na SKS, ki je pač imela iz svoje srede župana, radi boleznih žal dela nezmožnega, sicer pa ni imela nikake odločilne besede. Kličevo vas, volilci občine Trebnje, da pridete na Petrovo vsi brez izjeme vršiti svojo volilno pravico, ki je hkrati tudi volilna dolžnost vsakega zavednega državljanca, da zaupate volilno kroglico prvi skrinjici ter tako pripomorete do zmage onim resničnim zastopnikom prebivalstva, ki bodo zastavili vse svoje moči v to, da pridemo v občini do rednega gospodarstva.

PREDOSLJE. V zadnji številki se je obregnil «Domoljubov» dopisnik tudi ob «Domovino». Prav radi mu verjamemo, da je «Domovina» njegovim pristašem hud trn v peti. Saj odkriva neustrašeno vse spletke in lumparije, s katerimi hoče SLS potom «Domoljuba» speljati naše dobro ljudstvo v pogubo. 21 tigrov imajo v Beogradu, za volilce so pa dosegli figo. Seveda dnevno 300 dinarjev je prav lepa vsotica! Zato begajmo ljudi s polomijo (avtonomijo) in drugimi neumnostmi, da nam ostane še nadalje 300 dinarjev na dan, si mislijo. Le brez skrbi bodite. «Domovina» bo odprla še marsikomu oči. Naravno je, da morajo ljudje «Domovino» spoznati. Zato se jim pošlje na ogled. In čudno, ta zaničevani list jim tako ugaja, da ga takoj naroče. Prav pa imate, da se «Domovine» bojite, kajti kdor čita «Domovino», bo spustil dne 29. junija kroglico v prvo skrinjico, v skrinjico kmečko-delavskega ljudstva.

PRIMSKOVO. V občini Predoslje, eni najbolj klerikalnih občin na Gorenjskem, se bodo vršile občinske volitve v nedeljo 29. t. m. Vloženi sta dve listi: prva napredna, v kateri so združeni vsi sloji velikih in malih posestnikov, obrtniki in delavci, druga pa klerikalna, v kateri ima prvo in zadnjo besedo farovž, par tovarnarjev in nekaj farovških podrepnikov. Mislili smo, da se bodo vršile volitve mirno in dostojno, saj gre le za občinsko gospodarstvo, s katerim nima vera prav nič opraviti, pa smo se zmotili. Farovž hoče imeti komando, pa z bogom, mir in spravljivost, naj živijo jeza, sovraštvo in preprič! To naj bi bili Kristusovi namestniki?! V svoji agitaciji se poslužujejo podlosti in kaznivih dejanj, o katerih bo govorila še sodnija. Očitajo tudi našemu odličnemu voditelju sina Orjunaša. On je vzgojil svojo rodbino v strogo jugoslovanskem narodnem duhu, za kar mu je le čestitati, kar pa o vas ne moremo trditi. Klerikalna zveza s komunisti, ki so najstrupenejši sovražniki vsaki veri in obstoju družabnega reda, je pa pravilna, kajne?! Vidite, tako nas farbajo vaši dose-danji voditelji. Če pa si le malo pomanemo

oči, da bi bolje spregledali, že zažvižga farovški bič in začne se jadicovanje, da je vera v nevarnosti. Takrat udarita «Slovenec» in «Domoljub» na veliki boben, da se preprostemu človeku kar ježijo lasje. Mi pa pravimo: V občini naj gospodariti tisti, ki je zato najbolj sposoben, najsi bo velik ali mali posestnik, obrtnik ali preprost delavec. Vsi plačujemo davke po svojih razmerah, najmanj jih pa plača — farovž. Volilci, otresite se že enkrat farovške komande in vrzite dne 29. t. m. svoje kroglice v prvo skrinjico!

Ko v skrinjico prvo poneseš roko,
kar kroglico spusti iz roke na dno!

Le prva je prava, le prva drži,
podrepnik jo farovški v drugo spusti.

GORENJA VAS. V nedeljo 22. t. m. se je vršil shod demokrat. stranke v Gorenji vasi nad Škofjo Loko. Dasi je bil pristop vsakomur prost, se ga klerikalni hujskači niso upali udeležiti, pač pa so vestno kontrolirali prihod udeležencev z namero, kakor so hudomušno pristavili udeleženci, da pišejo črne pike. Shod je otvoril g. Jelovčan, ki je v kratkih in jedrnatih besedah orisal dosežanje gospodarstva v občini, posebno še glede na zadnji dopis v «Domoljubu». Poudarjal je, da ima občina res le 50 odstotne doklade na direktne davke, da pa je dopisnik, ki ne ljubi resnice, name-noma izpusil dostavek, da so poleg tega 250 odstotne doklade na meso in na drugo užit-nino, kar nedvomno hudo zadene najrevnejše sloje. Kritiziral je dalje poslovanje občinskega odbora, ki ne gleda na dobrobit občanov, pač pa je slepo orodje v rokah g. župnika. Kaplani-jo so popravili brez vsakega predhodnega vprašanja občinskega odbora. Ko pa je bilo treba plačati nekaj preko 24.000 K, se je znašel račun naenkrat pred občinskim odborom pri seji, češ, občina naj plača. G. župan je v debati priznal, da ni bilo na nobeni seji sklepano o popravilu kaplanije in da politična občina nima dolžnosti v tem primeru kriti račun, vendar je stvar stavil na glasovanje, ker je vedel, da bo s svojo večino račun mirno kvitiral. G. Jelovčan je opozarjal volilce, da izpregledajo, nato pa je podal besedo poročevalcu centrale g. dr. Rapetu, ki je v enournem govoru orisal potrebe treznega občinskega gospodarstva in dolžnosti občanov za časa občinskih volitev, poleg tega pa je po zasluženju ocenil dosežanje udejstvovanja Slovenske ljudske stranke. Navzoči so mu priredili ob zaključku glasne ovacije. Zbor je bil zaključen s prepričanjem, da bodo vsi zavedni občinarji v četrtek dne 26. t. m. glasovali za drugo skrinjico.

ŠMARTNO PRI LITIJ. V «Slovencu» z dne 17. t. m. je neki klerikalni mazač odložil spis, ki ga mora čitati z ogorčenjem vsak poznavalec naših razmer. Če misli dopisnik tako kovati uspehe za občinske volitve, svobodno mu. Očividno pa si ne upa dreginiti v pravo srčeno gnezdo, zato je zlorabil žalno slovesnost po trboveljskih žrtvah in napadel naše najuglednejše može, ki se aktivno v politiki sploh ne udelejujejo. Braniti čast g. dr. Premrua, sodnika g. Žigona in g. Tomazina mi ni potreba. Če se jim bo zdelo vredno, bodo to sami opravili. Pripomnim le, da ne poznam med našimi klerikalci niti enega, ki bi storil za javni blagor toliko kakor ti gospodje. Glede pevskega društva «Zvon» pa si zapišite v spomin tole: Društvo je narodno in kot tako sodeluje pri vseh narodnih prireditvah. Ali je bilo sodelovanje pri tomboli za zvonove tudi protiverska stvar? S tem dopisom potrjujete tudi, da se strinjate s činom svojega pristaša, ki je v Trbovljah vrgel bombo. Ste pač daleč prišli od Kristusovega nauka, ki pravi: Ljubi

svojega bližnjega kakor samega sebel! Ta napad pa nas tudi odvezuje od dosedanje dobrodušne vzdržnosti. Razne laži, ki jih trošite po občini, zmerjanje naprednjakov z «Orjunci», laž, da hočejo Orjunaši požgati kar cele vasi, presegajo že vse meje. Ali se nihče ne zaveda resnosti takega hujskanja? Gospod dekan Rihar! Se spominjate, kdaj ste rekli podpisanemu, da naj se volilni boj vrši zmerno in dostojno? Ali nimate nobenega vpliva več med svojimi ljudmi? Ali se pa morda vrši to z Vašo pritrditvijo? Napadate naprednjake-poštenjake, može, ki so bili pripravljene, žrtvovati se za svobodo naroda takrat, ko ste drugi še z vso dušo in srcem ščitili bivšo Avstrijo ter bili pasivni celo pri majski deklaraciji. Izzvali ste boj, imate ga! V bodoče se pomenu o stvarih, katere so bile že skoro pozabljene. Zavarujem se v naprej proti očitku, da hočem zmanjševati vpliv dušnih pastirjev. Kakor kdo zaslužil! Prosim samo, da se podpiše, kdor mi bo odgovarjal. — Ognjeslav Fineinger.

PREDOSLJE. V naši občini je vladala skoro 30 let Zabretova žlahta. Naši strogi esesarji, ki vedno in povsod očitačo nasprotnikom, da so v službi kapitala, plešejo prav pobožno okoli zlatega Zabretovega teleta. In zakaj bi tudi ne? Celó vojno posojilo, katero je občina podpisala pod njihovim županovanjem, so povrnili občini. Kaka plemenitost! Za znesek, ki je predstavljal nekaj lepo premoženje, so dali sedaj 6000 dinarjev in še to v državnih obveznicah. Nič ne stori, da si ob času podaritve mogel kupiti te obveznice v vsaki banki po tečaju 67, to je vse skupaj za 4020 dinarjev; zapisano je, da so dali 6000 dinarjev. Volilci, premislite vse to dobro, spomnite se tudi, kako «pravično» so Vam pobirali med vojno krompir in žito. Ako nočete več takega občinskega gospodarstva, vrzite kroglico v prvo skrinjico, za kmečko delavsko listo, na kateri so možje, ki Vam jamčijo za dobro in nepristransko občinsko gospodarstvo.

SV. PETER PRI NOVEM MESTU. Naši duhovni gospodje nas učijo, da je lagati greh. Za njih same pa je menda laž bogu dopadljiva, ker sicer ne bi v vsakem dopisu v «Domoljubu» iz naše fare tako nesramno in debelo lagali. Eno dobro stran ima pa tudi laž, posebno še, če je farovška, da ima namreč zelo kratke noge. Vemo, da ste klerikalci predrzni, ali za tako predrzne vas pa le še nismo imeli, da bi nesrečo, v katero ste spravili našo ubogo občino, navalili tako brezvestno na pleča vam tako zoprnih naprednjakov. Dragoceno je vaše priznanje, da ima naša občina 760 % občinskih doklad in 250 % na vino. To dejstvo nas stavi vsemu svetu v svarilen vzgled, kako se v občini gospodariti ne sme. Vse se že posmehuje našim brihtnim županom, ki svetijo s svojo modrostjo v deveto deželo. — Sedaj pa vaše laži: Prvič ni res, da je občina dolžna popravljati zid na pokopališču. Cerkev in občina sta vendar strogo ločeni. Vi pravite, da se v cerkvene zadeve ne sme vtikati ne posameznik, ne občina, ne država, nasprotno pa zahtevate kot samoumevno, da bodi občina vaša poslušna dekla, ki bi morala nazadnje plačati tudi babico, če se farovški kuharici pripeti nesreča. Mi trdimo, da se naj briga za cerkvene potrebe župnik sam, občino pa, ki ima druge skrbi, naj pusti lepo pri miru, saj od svojih ogromnih dohodkov ne plačuje na občinskih dokladah niti počene pare. Vi ste ravno tako prepričani kakor mi sami, da bi občina ne imela tako strašotnih doklad, če bi bila v naprednih rokah. Ker pa je župan — ta in njegovi pred-

niki — le slepo klerikalno orodje, je prišla občina do te nesreče. Kje pa ste dobili denar za svoj katoliški dom, kjer se zgodi več pohujšanja kakor v vseh naših goslinah, proti katerim teko grmite? Za pokopališče pa denarja naenkrat niste imeli. In če ste že imeli pripravljen pesek in cement po tvojih nizki ceni, zakaj ste ga potem prodali za par kron profita, čez leto pa za pet kupili vse to za naravnost ogromne vsote? Pameten gospodar tako ne postopa, sicer pride pod kuratelo. Za vse to smatramo odgovornega vas, gospod župnik, ker si naš župan brez vašega dovoljenja niti kihnuti ne upa. Dajte že vendar enkrat mir starčku Florjančiču, ki je občini želel le dobro, žalibog brez uspeha, kar je vaša krivda. In sedaj pa še to brezvestno podtikanje, da je g. Florjančič kriv naših občinskih doklad! Kaj vas ni prav nič sram, ko vendar veste, da pišete neresnico? Bodite prepričani, vam vse to ne bo prav nič pomagalo, ker bomo šli nedeljo vsi kot en mož volit v drugo skrinjico našo gospodarsko stranko, ker mi hočemo imeti v občinskem odboru može, ki bodo delali za občino in ne za farovž. Mi moramo imeti tudi v občini že enkrat red, da ne bomo več v posmeh vsemu okraju. Svetujemo tudi, da se začnete počasi pripravljati na kancelarparagraf in prenehate z besnim udrihanjem na napredne gostilničarje, ker s tem se le smešite, saj na vaše besede itak nihče nič več ne dá. To boste videli v nedeljo. Če boste z napadi nadaljevali, vas bomo enkrat malo izprašali krščanski nauk, kakor se je pri kratkim zgodilo z nekim vašim s'atom nekje na Gorenjskem. Poprašajte, kako je bilo tam. — Kdor je v naši občini mož, ta vé, da je naša skrinjica druga. Mi gremo volit vsi, omahljivec ne poznamo. — Demokrat.

BEGUNJE. Ker je tukajšnje nadučiteljsko mesto razpisano, se moramo ob tej priliki spomniti našega prejšnjega nadučitelja g. Zavrta, ki je bil upokojen in odšel v Komendo. Bival je tu skoro 30 let in bil od vseh spoštovan in povsod priljubljen. Deloval je neumorno tudi izven šole. Tako je bil ves čas predsednik kmetijske podružnice, ki ima zaradi njegovega pametnega vodstva sedaj mnogo potrebnega poljedelskega orodja in strojev. Tudi je bil glavna opora gasilnega društva, ki je dobilo ob njegovem delovanju nov dom in v njem gledališki oder. Prirejal je predstave že prej in potem na odru. Za slovo mu je napravilo gasilno društvo podoknico, gledališki odsek pa mu je podaril v spomin bronast kip. Sedaj šele spoznamo prav njegovo delo in želimo le, da bi dobili njega vrednega naslednika.

MIRNA. Pri nas je potres. Toda ni hudo. Trese se in lomí v svojih gnilih nožicah le klerikalni županski stolček. Od vseh strani hodijo klerikalni padarji, da bi mu ohranili še za nekaj časa življenje. Prišli so celo ata Stanovnik iz Horjula in rotili za božjo voljo volilce, naj podpro z vsemi močmi ta trhljeni stvor. A pomagalo ne bo nič vse lažnivo natolcevanje in vse lepe obljube. Dne 29. t. m. se ta stolček sesuje. Ta dan imamo namreč občinske volitve. Tudi mi kmečki ljudje vemo, da trhle stvari niso za rabo, zato bomo vrgli polomljeni klerikalni županski stolček med pusto šaro, kamor spada. Prišli smo do spoznanja in vemo dobro, da je klerikalstvo največja nesreča za nas. Prepričali smo se na lastni koži, koliko so vredne klerikalne obljube. Kaj vse so nam obljubovali pred lastnimi volitvami! Verjeli smo jim in poslali 21 tigrov v Beograd v zaupanju, da nam ustvarijo že tu na zemlji nebesa. Delali so res v blagor, a ne v naš, temveč v svoj. Vsak iz-

med teh tigrov dobi na dan 1200 K — nam pa so naklonili šestkratni davki; župnikom so zvišali plače, — nam pa naprtli kuluk, katerega so hvala bogu zopet demokrati odpravili. Obetali so nam vse sladkosti tega sveta — a sladkosti so preskrbeli sami, pa neznozna bremena, češ, čim slabše se bo kmetu godilo, tem ponižnejši bo in tem lažje ga bomo ustražovali. Pa so se zmotili! Odprli so nam oči in zdaj vidimo, kam nas vodi klerikalstvo. Zato hočemo začeti pometati. Najprej v domači občini. V občinskem odboru hočemo imeti može, ki niso farovški podrepniki. To velja posebno pri nas. Župnik zdaj hoče imeti nov farovž. Nismo proti temu, da se mu uredi dostojno bivališče, smo pa proti temu, da bi se mu zidalo novo poslopje, podobno graščini. S tako zidavo bi se nas obremenilo z milijonskimi zneski, ki bi ne trli le nas do smrti, temveč še naših otrok otroke. Skoro bi bilo boljše, da pustimo, kar imamo, pa gremo po svetu s trebuhom za kruhom. Da se nam ne pripeti kaj takega, bomo na dan volitev vrgli kroglice v drugo ali tretjo skrinjico in izvolili može, ki bodo gledali, da dobi župnik, kar mu gre, ki pa bodo tudi poskrbeli, da nas naše občinsko gospodarstvo ne spravi na beraško palico. Kdor vrže kroglico v prvo, klerikalno skrinjico, ta plete sam sebi bič. To so spoznali že klerikalci sami, ker govore, da dobe kvečjemu 3 do 4 odbornike. Res agitira zadnji čas sefski Fajt s trboveljskimi dogodki, ki jih lažnivo zavija, da bi pregovoril par volilcev, a ne verjemite mu. On že vé, zakaj to dela. Saj se njemu premoženje večja, a mi smo vsak dan večji siromaki! Sotrpini! 29. junija vržemo vsi kroglice v drugo, demokratsko, skrinjico, ali v tretjo, nobeden pa ne v prvo, v skrinjico naših zatiralcev. Le korajžno za boljšo bodočnost! — Kmečki volilec.

BUSEČA VAS. Prejeli smo: Na napad v «Domoljubu» z dne 4. t. m. kratek odgovor: O našem občinskem gospodarstvu razpravljati po časopisih nima pomena, ker je čas in tisk drag. Jaz take stvari opravi najrajši ustno, ker s tem dosežem večje uspehe. — Tekom treh let, odkar je občina v klerikalnih rokah, je prišla na rob propada. Doklade vsako leto večje in danes že komaj prenašajo občani neznozna občinska bremena. In kje so uspehi vašega dela in kakšni so ti uspehi? Prenavljanje šole v Bušehi vasi ste izvršili brez vsake konkurenčne razprave in javne razglasitve. Ali je to v korist občine? Samo pri tem delu bi lahko prihranili občini nad 10.000 Din. Ze to je jasen dokaz, da za občinsko gospodarstvo nimate nobene sposobnosti. Zakaj ste se tožili z bivšim županom Štefaničem? Kdo je plačal tozadevne stroške? Vse to občani dobro vidijo in zato vam tudi hrbet obračajo in vas perejo brez vode. Vi bi še vedno radi lovili kače s tujimi rokami, a časi se spreminjajo. Tekom treh let bi bili lahko prihranili občini lepe stotisočake. Ako psu na rep stopiš, zacvili. Tudi vas je strah pred obračunom, zato blatite vsakogar, kdor je še toliko samostojen, da si upa v obraz povedati resnico. Grehi, ki ste jih s svojo lahkomiselnostjo nad občino zagrešili, so nedopustljivi. Na binkoštni ponedeljek se je kaplan v Bušehi vasi zjokal na priznici nad vaščani Bušečani. Umestneje bi bilo, če bi se zjokal nad svojim tovarišem, ki je radi pohotnosti moral izginiti iz fare kakor kafra. Ako ima «Domoljub» še kaj proti meni, le na dan. Imam tudi jaz še mnogo dobre volje. — Josip Golobič.

Dopisi se nadaljujejo izven priloge na 7. strani.

ZABAUNIK

Kraljevski par v Varaždinu

Kakor smo že poročali, sta dne 8. junija posetila jahalno tekmo v Varaždinu Nj. Vel. kralj in kraljica, ki sta gledala tekmo dve uri, nato pa se vrnila z avtomobilom nazaj na Bleč. Kralj in kraljica sta bila prvč v Varaždinu, zato ju je množica še posebno burno pozdravljala.

Prva slika predstavlja slikovito nošnjo mestne garde varaždinske, ki je pričakovala prihoda kraljevskega para, da ga pozdravi.

Druga slika predstavlja kralja v razgovoru s člani varaždinske Obrtniškega društva. Poleg stoji varaždinski župan g. Podgajski.

Smrtni žarki

Angleški inženjer Grindell Mathews misli, da je iznašel tako zvane smrtno žarke, s katerim more ugonobiti daleč naokrog vse, kar je živo. Svojo iznajdbo je ponudil v nakup angleški vladi, ki pa mu je zanjo ponudila le malenkost, ker je ni smatrala za pomembno.

Mathews je nato skrivoma pobegnil v Francijo, da bi tam poskusil svoj izum bo-

lje prodati. Angleška vlada mu je namreč zadržala prodajo kaki drugi državi, kljub temu da sama ni baš trdno verjela v popolno učinkovitost njegove iznajdbe.

Pobegli iznajditelj se je v Parizu skrival tako dolgo, da je postal francoski državljan in more sedaj svobodno prodati izum, ne da bi ga Anglija še nadalje preganjala.

Kako malo pa verjamejo v njegovo iznajdbo, je razvidno iz tega, da se je neki ameriški letalski oficir, ki nima nikakih samomorilnih namenov, ponudil, da lahko poskusi na njem učinek tako zvanih smrtnih žarkov.

Zakaj podkev nosi srečo?

Skoro v vseh deželah na svetu smatrajo ljudje podkev za znak, ki pomeni in prinaša srečo. Dolgo so se učenjaki trudili, da najdejo razlog temu verovanju, a se niso mogli zediniti, ali se sreča pripisuje podkvi zaradi kovine ali zaradi oblike. V najnovšem času so prišli do ugotovitve, da sta oba ta činitelja, kovina in oblika, bila izvor praznoverja o podkvi.

Stari Rimljani in Grki so verovali, da jim železo prinaša mnogo več sreče kakor kaka druga kovina. Njegova čvrstost, velika upotreba v bitki in doma, je pripomogla k temu, da so železu pripisovali zasluženo važnost. To veliko zaupanje napram navedenim svojstvom je dovedlo stopnjema do tega, da so začeli verjeti tudi v druga dobra svojstva železa. Tudi Arabci so v srednjem veku bili

Pomota

Mladi Travar je bil nedvomno najsrečnejši človek v Tešnju, prijazni kmetijski vasi, kamor se je priženil, ko je prišel od vojakov. Komaj dva meseca je bil oženjen in že se mu je obetal veseli rodbinski dogodek — pomnožitev njegove družine za enega člana. Pa ne le on sam, tudi drugi domači so se veselili tega dogodka, zakaj čas je potekal, že drugi mesec mora novorojenček potrkati na vrata.

Tisti, ki je sprva nekoliko odkimaval, je bil oče, stari Travar. — «Hudimana, ta zakon je pa res blagoslovljen», je govoril polglasno sam s seboj. «Komaj dva meseca sta skupaj in že je prirastek na poti — jaz sem pa dve leti obupaval, da ostanem brez naslednika...»

«Bodi no tiho, mrmrači!» ga je okregala njegova, stara, nejevolja, ker mož še vedno ni pozabil tiste nesrečne dobe. «Saj si jo dobil, naslednico; hčerko imaš in sam si ji izbral moža ter sebi zeta.»

«Nič ne rečem. Ampak iz druge vrste sta, kot sva bila midva! Pomisli, 2 meseca sta šele poročena, pa že prirastek; koliko jih še bo, če jima pojde stvar tako naglo od rok!»

«Kaj praviš, ali bo fant ali punca?» je starka obrnila pogovor.

«Fant mora biti!» se je oglasil iz veže mladi gospodar. «Tudi jaz sem prvorojenec svojega očeta, ki je bil istotako prvorojenec; lo je že tako rekoč prirojeno naši hiši, mojim stricem, tetam in drugim sorodnikom.»

«Fant naj bo!» se je razvnela stara mati. «Pri sosedu imajo tudi fanta, Lojzek mu je ime.»

«Fant naj bo, fant! Tudi jaz bi bil imel rajši fanta, pa nisem bil uslišan...» je vzdihnil stari oče.

«To pot bomo uslišani, če se ne motim,» je sramežljivo omenila mlada gospodinja, prišecjši iz kuhinje.

«Ta mora že vedeti... Hvala Bogu!» so se vsi hkrati obrnili na mlado mater in od takrat so žveli vsi skupaj v trdnem upanju na bodočega naslednika.

«Tako jasno še ni govorila moja Francka,» jo je pohvalil njen ljubeči mož. In lahkih nog je tekkel v podstrešje po deske, da izteše zibko zanj, ki prihaja ter mora biti sinček, kot je bil tudi on prvorojeni sinček svojega očeta.

Stara mati je že naprej vedela, da bo ta sinček Francki podoben — Francki, njeni edinki, saj so sinovi navadno materam podobni, sosedov ima popolnoma materin obraz. Njena Francka pa je izjemoma dobila od vsakega nekaj: oči po očetu in lice po materi, njena usta pa imajo celo obliko stričevih ust in ta oblika ji daje še poseben sijaj.

Tako je modrovala skrbna starka, trgajoč ponošene srajce ter oguljene predpasnike, katere je pretvarjala v plenice za Franceljna, čigar mati je Francka in po njej mora novorojenček dobiti svoje ime.

Mladi Travar se je klical za Toneta, zato je svojega sina že ob spočetju krstil za Ton-

čka, a glede na mnenje svoje žene in njene matere. To je dalo povoda prvemu nesporazumljenju, zmagal pa je Tone, ker je tudi tast potrdil njegovo zahtevo, rekoč, da mora gospodarjeva beseda v hiši obveljati.

Končno se je približal tako zaželjeni in težko pričakovani dan — drugi pomembni dan za Travarjevo hišo tistega leta. Pred pustom poroka in rojstvo v maju — dva znamenita dogodka, vredna, da se v spominsko knjigo zapišeta na prvo stran.

«Tone, fanta imaš!» mu je tašča prihitela naproti, ko se je vračal s polja nekega majevega večera.

«Hvala Bogu, svetemu Antonu in vsem svetnikom!» je Travar poskočil od veselja. «Kje pa ga imate, Tončka, mojega sinčka in naslednika?»

Starka ga je prišla za roko ter ga je peljala v spalnico, kjer je na postelji poleg matere ležalo novorojeno dete. Samo glavica se je nekoliko videla iz plenice, tako skrbno je bilo zavito mlado telesce, kar je izvršila stara mati v strahu, da se otrok ne prehladi. Poklicana babica je namreč takoj po srečno prestanem porodu morala oditi v sosednjo vas.

«No, Tonček, kako ti kaj dopade pri nas?» ga je oče ves srečen poljubil na čelo. «Jej, kako lepe oči imaš in nosek kakor muček. Ali ga vidiš, Francka, to bo fant, kakršnega še ni bilo pri Travarju, kar pomnijo ljudje!»

silno zaverovani v železo. Ako jih je nenadno napadla burja ali nevihta, so začeli kričati: «Železo! železo!» — misleč, da že sama beseda utegne strahovati vremensko nezdgo. Tudi pri Skandinavcih se je smatral za nositelja sreče, kdor je našel komad železa.

Nasprotno pa se je med južnimi narodi osobito pri Mohamedancih, smatralo za srečen simbol vse, kar je imelo obliko polumeseca, ki njim pomeni istotoliko kakor Kristjanom križ. In končno je oblika podkve res podaljšana oblika polumeseca. Na ta način se je praznoverstvo v srečo podkve razširilo najbolj med azijskimi narodi. Najočitnejši dokaz za to dajejo Kitajci, ki grobove urejajo tako, da imajo grobovi kakor tudi celo pokopališča obliko podkve, kajti Kitajci verujejo, da duše umrlih na drugem svetu ne bi imele miru, ako grob ne bi bil urejen pravilno, to se pravi v obliki srečne podkve. Treba končno vzeti v ozir, da tudi konja smatramo za srečonosno žival, kar izvira iz voznikovega ali jezdečevega zaupanja napram svoji živalici, ki je pametna in pridna.

Torej pri praznovernem oboževanju podkve igrajo vlogo tri stvari: železo kot koristna in čvrsta kovina, oblika polumeseca in zaupanje v konja.

Usoda dunajske lepoticke

Pred več časom se je seznanila 18letna dunajska trgovska nameščanka Margita Reuthlinger z nekim bogatim tovarnarjem, ki se je resno zaljubil vanjo. Dal jo je učiti vsakojake gospodinjske stvari, tuje jezike in klavir, jo navadil ravnanja z avtomobilom ter ji splošno skrbel za največjo udobnost. Ker je pričela malo bolehati na prsih, jo je takoj peljal v zdravilišče v Meran, ki je najelegantnejše letovišče v zimski dobi. Ko je okrevala, jo je sklenil poročiti in se je odpravil nazaj na Dunaj, da preskrbi vse potrebno za

poroko. Izvoljenka pa je ostala v Meranu in ker ji je pustil lepo vsoto denarja, se je za-

čela zabavati. Hitro ji je zlezel v srce neki kavalir — znan slepar, ki je pregovoril Margito tako daleč, da je z njim pobegnila.

Strašen zločin dveh velemestnih pokvarjencev

Nekako pred tremi tedni je izginil v Čikagu v Zedinjenih državah — z doma svojih staršev 14-letni Robert, sin tamošnjega milijonarja Jakoba Franka. Oče ga je dal iskati in kmalu potem so našli dečkovo truplo v nekem močvirju blizu mesta, golo, razmesarjeno in potlačeno v cev, kakršne se rabijo pri kanalizacijah. V bližini umorjenega dečka pa so dobili tudi očala, ki jih je izgubil eden morilcev. Ta očala so bila za morilce usodopolna, ker so dovedla detektive na pravo sled.

Izkazalo se je, da sta morilca 19-letna Natan Leopold in Rihard Loeb, sinova znanih čikaških milijonarjev. Oba morilca sta

visokošolca in zelo nadarjena. Posebno Natan Leopold slovi kot izvrsten naravoslovec; poleg tega pa še govori in piše sedem jezikov.

Pred policijo sta sprva tajila vse, potem pa izjavila, da sta se že dalje časa bavila z mislijo, kako bi odvedla kakšnega dečka, in da spočetka nista imela namena, koga umoriti. Končno pa sta se odločila, da odvedeta in ubijeta sina milijonarja Franka, in sicer zato, ker sta želela videti, kako človek — umira, in ker sta si želela nenavadnega dogodka. Iz njunih izjav je razvidno, da se je ves strašni dogodek vršil tako-le:

Nekega dne sta čakala z avtomobilom v bližini šole, v katero je zahajal Robert Frank. Ko sta dečka ugledala, sta ga poklicala v avtomobil. Čim je bil deček v avtomobilu, sta se odpeljala. Med vožnjo pa sta udarila dečka z ovitim diletom po glavi, nato mu vrgla vrv okrog vratu ter ga zadavila. Vse je bilo končano v eni minuti, sta izjavila zločinca. Nato sta odpeljala dečka v ono močvirje, tam truplo slekla ter ga porinila v ono cev.

Ko sta izvršila svoj strahoten čin, sta pisala dečkovemu očetu pismo, v katerem sta pod nepravim imenom zahtevala od njega, naj pošlje na določeno mesto 10.000 dolarjev, ako hoče zopet dobiti sina, živega in zdravega, dasi je bil ta že mrtev.

V ječi sta oba morilca precej hladnokrvna in ne kažejo nikakih znakov kesanja. Leopold je celo izjavil, da je vse opravičljivo v interesu znanosti — tudi umor. «Hotela sva dognati», je rekel, «in videti gotove znake pri umirajočem, in če se pri znanstvenem raziskavanju žrtvuje človeško življenje, ni zločin.» Krivdo zvrčata drug na drugega. Leopold izjavlja, da je dečka udaril z diletom Loeb. Ta pa odgovarja, da sta oba enako kriva.

«Posveti mi, stara, še jaz naj si ga ogledam,» je prosil stari oče, ki je radoveden prilezel k postelji.

«Tisto pa ne! Ali ne veš, da luč škoduje otroku?» ga je zavrnila ter je svetiljko, ki je brlela na zapečku, postavila za peč.

«Da, da, mati, tako je prav!» jo je pohvalil mladi oče. «Saj ga vidimo, — nosek, usteca — svetloba bi mu znala škodovati.»

«Franci je podoben,» ga je starec pogledal prav od blizu in starka je dostavila, da ji je celo po glasu podoben; prav tako tanko je zajokal, ko je prišel na svet.»

«Jutri dopoldne ga bomo krstili,» je odločil Tone. «Boter in botra sta že naprošena, le obvestiti ju moram in voznika bom naprosil, da pripravi voz.»

Kot bi trenil, je skočil v praznično obleko ter je tekel k svoji sestri, omoženi v sosednji vasi. Spotoma se je oglasil pri «Franceljnu», vaškem krčmarju, kjer je naročil voz in pojedino, zakaj tudi tukaj je navada, da krste zalivajo z vinom; čim bogatejši so roditelji, tem več ga izteče na zdravje novorojenca.

Drugi dan dopoldne je bil Travarjev novorojenček krščen za Tončka, prejel je precejšnjo porcijo soli in botra ga je z gorečimi besedami odpovedala hudobnemu duhu in njegovemu dejanju. Pri «Franceljnu» se je vršila botrina med ženketanjem kozarcev in tankim jokom deteta, ležečega pri peči na blazini,

«Previti ga bo treba, aja — tutu, aja — tutu,» ga je botra gugala v naročju. «Pretesno je povezan, ubogi Tonček, zato pa joka in kriči. Cakaj, revče, takoj ti zrahljam povojček, takoj.»

Krčmarica Roza jo je peljala v majhno stransko sobico, kjer sta v lepi slogi pričela izvrševati važno materinsko delo.

«Ježeš, kakšna pomota!» je viknila botra, odgrnivši otroka.

«Kaj pa je? Kaj pa je?» je vztrepetala Roza ob pogledu na preplašeno tovarišico.

«Oh, kakšna pomota! Kakšna neverjetna pomota!»

«Kaj pa je vendar? Ali ima otrok kako napako?»

«Eh, kaj napaka! Še več, še veliko več...!»

«Jaz ne vidim ničesar. Punčka je videti zdrava in razvita je, da je veselje.»

«No vidiš! Punčka je, pa smo jo za fanta krstili — Tonček ji je ime.»

«To je pa že od site! Ali niste vedeli prej? Jemnasta, kakšna površnost! Kolika lahko-miselnost!»

«Jaz nisem kriva te pomote. Otroka so mi dali zavitega v plenice in povitega s povojem. Zanesla sem se na taščo, ki mi ga je položila v naročje z besedami: «Fantek je in Tonček naj bo.» Tudi Tone je govoril o fantu in vsa okolica že pripoveduje, da je dobil naslednika.»

«Kaj hočemo. Kar je, to je; zmotili so se. Preveč so bili zaverovani v misel na sina, pa se jim želja ni hotela izpolniti. Zares, nepri-

jetna pomota! Povsod mora biti človek previden, vse je naperjeno proti njemu, vara ga celo lastno oko.»

«Tonetu se bo skalilo veselje, ko mu odkrijem pomoto in v župnišču bo moral zaradi nepravilnega imena, zapisaneoa v krstni knjigi. Jaz ne pojdem nikamor radi tega in moj mož tudi ne mara takih opravkov. Še okregal me bo nazadnje, zakaj ljudje bodo brili norce iz naju, ker že dolgo ni bilo tu novice, ki bi se dala porabiti za zabavo.»

«Zaradi napake v krstni knjigi naj te ne skrbi. Župnik bo dodal samo tri črke — Anton, Anton-ija — in pomota bo popravljen. Krsta zato ne bo treba obnoviti; nevidna roka, ki piše imena v knjigo življenja, se ni zmotila ter se tudi ne more zmotiti. Ljudje se bodo pa že naveličali uganjanja praznih burk.»

Ves poparjen je stopal Travar v večernem somraku proti župnišču, da poišče župnika ter mu razkrije usodno pomoto. Duhovnik je bil sicer resnega značaja, pa se ni mogel ubraniti smehu, kako ga je iznenadil ta dogodek — prvi v njegovi pastirski službi.

Vaški navihanci so imeli nekaj časa dovolj gradiva za dovtipe, ki so jih raznesli tudi v daljno okolico. Travarjeva Tončka pa se je v kljub temu krepko razvijala, le govorjenje ji je nekaj časa delalo težave. Končnic, ki služijo izgovorjavi ženskemu spolu, se namreč dolgo ni mogla privaditi. Pravijo, da ji je to ostalo kot posledica, ker je bila krščena za fanta . . .

Zapisal T e š e n j č a n.

Glede obeh velemestnih pokvarjencev so prišle naslednje dni še druge stvari na dan. Tako se je oglašil na policiji neki mladi šofer Karel Ream, ki je izjavil, da sta ga lani napadla dva mlada lopova, potisnila v svoj avtomobil in ko se je pričel avtomobil premikati, ga pričela tolči po glavi, da se je onesvestil. Tri ure potem se je zbudil iz nezavesti na samotni preriji. Zvijajoč se v bolečinah je opazil, da sta zločinca izvršila na njem nekako operacijo ter ga oropala njegovega spolovila. Šofer Ream je pred policijo izrazil sum, da sta ta dva lopova najbrže istovetna z morilcema mladega Franka. Zato so morilca pripeljali pred njega in ta ju je takoj spoznal.

Policija je sedaj mišljenja, da je s tema dvema morilcema dobila tudi morilca dijaka Tracyja, ki je bil v novembru lanskega leta ubit v bližini njunega doma.

Umor, izvršen nad mladim Frankom na tako živinski način in le iz veselja ču morjenja, vzbuja po vsej Ameriki veliko razburjenje. Umorila ga namreč nista za denar, kakor sama izjavljata, ker denarja jima ne primanjkuje; od očeta Franka sta zahtevala onih 10.000 dolarjev le iz pustolovske objestnosti. Mlada zločinca se sedaj v ječi hvallita, da bosta njuna očeta s svojimi milijoni že podkupila porotnike, da ne bo kazni prehuda. Ljudsko razpoloženje v Zedinjenih državah napram tema zverinama v človeški podobi pa je takšno, da se ne bo dalo nič podkupovati in da bosta nedvomno morala oba na vešala.

Značilno je, da sta oba morilca Žida in da je Žid tudi umorjeni Robert Frank.

Z razstave v Wembleyu

O tej razstavi, na kateri razstavlja angleška država ne le produkte svojega gospodarstva, temveč tudi vse drugo, kar predstavlja

bogastvo, kulturo in posebnost velike britanske države ter njenih kolonij, smo nedavno že pisali. Na razstavi pa je vrhu tega poskrbljeno tudi za razno zabavo.

Indijski fakir Avihali,

ki nam ga kaže ta slika, kaže posetnikom razstave svoje čarovniške umetnosti. Pred vsemi gledalci vzame velik nož in razreže svojega sina v dve polovici; nato pride veličanska kača, požre razrezanega dečka in iz-

gine v jerbasu. Naenkrat se jerbasa zvrne in občinstvo ugotovi, da je prazen — kača in deček sta izginila.

Zanimiva je na razstavi tudi reklama za razna podjetja. Naša slika predstavlja

reklamne figure živih «psov.»

Sta to dve v psa preoblečeni osebi: ena odrasla in en otrok.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

Zaradi ljubezni

Toliko ljubezni, kakor jo je Liparjev Janče užil od svoje dobre matere, ne užije zlepa kak zemeljski otrok. Vse občutke je posvečala svojemu edincu: njeno oko je od ranega jutra do poznega večera sledilo njegovim korakom, njene misli so ga spremljale po vseh potih življenja, njena beseda je le o njem govorila in srce ji je neprestano utripalo zanj.

V tej svoji ljubezni se je postarala ter je oslabela ob sinu, ki je dopolnil trideseto leto. Rad bi si bil poiskal nevesto, a bal se je zameriti materi, trepetajoči ob misli, da bi bil njen sin Janče ljubljen od kake druge osebe bolj kot od svoje lastne matere, ter da bi on bolj ljubil kako drugo bitje kot svojo rodno mater.

Zakon je za pravo družinsko življenje nezogiben in tako je morala mati doživeti, česar se je tako grozovito bala. Janče se je poročil, siloma se je iztrgal materi iz objema ob odhodu pred altar. Nič kaj je ni moglo potolažiti njegovo zagotovilo, da bo odslej uživala dvojno ljubezen — njegovo ter njegove soproge.

Sinova obljuba se je napram materi vestno izpolnjevala. Mlada gospodinja je bila dobra žena ter je ljubila svojo taščo kot lastno mater. Obenem pa je bila vdana svojemu možu in mož ji je izkazoval vso ljubezen, ki je predpisana zakonskemu življenju.

Materi je sicer ugajalo njuno medsebojno prijateljstvo, mučila pa jo je misel, da ima Janče ženo bolj rad kot njo, ki mu je tudi po poroki še ostala ljubeča mati. Čim bolj je presojala njegovo obnašanje in tehtala njegove besede, tem bolj je bila uverjena, da se nahaja na drugi stopnji poleg njega.

Takim ljubosumnim mislim pa je začela nasedati tudi njegova žena in bolj in bolj jo je begala skrb, da mož ne more imeti v svojem srcu za obe prostora ter da mora torej eno bolj in drugo manj ljubiti. Skrivaj je lovila njegove poglede in če je opazila, da mu je kateri šel preko nje proti materi, tedaj si je obraz pokrila z rokama ter je pričela jokati. Isto je storila tudi mati, kadar je ni sin dovolj ljubeznivo pogledal.

Tako je polagoma rastla med ženama nejevolja, ki sicer ni smela vzkipei zaradi sosedov, popolnoma skrita pa tudi ni ostala. Mati je takoj zapazila vsak nedostatek, ki ga je žena zagrešila proti možu, in brž ji je očitala, češ, jaz sem mu bolj naklonjena, a ti prestrežeš vso njegovo ljubezen.

«Saj ima vas tudi rajši,» je žena zavrnila njeno očitiranje. «Zame sploh nima besede, kadar ste vi zraven — vedno mati in samo mati...»

«O, če bi bilo to res!» je vzdihnila tašča proti nebu. «Ampak ni res, bridke izkušnje imam. Ves dan je pri tebi, vedno si mu za petami.»

«Nič ne pomaga, če sva skupaj, ako je pa Janče v duhu vedno pri nas. Včasih po več ur ne spregovoriva besedice. Neka čudna zamišljenost ga prevzame in neprenehoma se ozira proti domu.»

«Kadar je pri meni, pa po tebi gleda ter ni za noben pogovor. O, kje so časi, ko je imel samo mene in je bil samo moj!»

«In kdaj bo imel samo mene? Kdaj mu bom jaz nad vse drugo na svetu? Pravico imam!»

«Takrat, ko me odneso na Jurkovo brezje. Komaj že čakaš, da me položijo v hladno zemljo. Pa bodo tudi tebe in če se ti bo tako godilo na stara leta, vedi, da prejemaš povračilo.»

Starka je zajokala, snaha pa se ji je skesano ovila okrog vratu in jokali sta obe...

Janče ni imel od vse te ljubezni nikake koristi. Požirati je moral vedno pritožbe ter poslušati neprestano vzdihovanje, vrhu tega mu je bilo treba velike previdnosti v prikimovanju in odkimovanju, da se ni zameril ženi ali materi.

Pa še druge neprijetnosti je imel zaradi ljubezni. Kadar je prosil ženo za kako uslugo, mu je brž oponesla, da naj se zateče k materi, katero bolj iskreno ljubi, mati pa ga je zopet napodila k ženi, češ: ona naj ti to napravi, saj jo imaš rajši kot mene.

Možu so take kljubovalne opazke začele presedati; sklenil je, da si bo odslej rajši sam pomagal in tako bosta imeli žen-

Na pregovor se ni zanesti

Ožbovt: «Nikar se ne boj! Pes, ki laja, ne grize!»

Gasper: «Že mogoče. Toda vrag ve, če ve ta pes za ta pregovor...»

Škoda, škoda...

Evlalija: «Zakaj se tak fini gospod, kakor ste Vi, ne oženi? Res, škoda!»

Evstahij: «O, saj sem že poročen, gospodična.»

Evlalija: «Poročeni ste?... Škoda!»

Premajhne ima oči.

Otilija: «Mama, Evzebija pa že ne mara za moža, ker ima tako drobne oči.»

Mama: «Ne delaj si teh skrbi; jih bo že izbulil, ko se bo osvestil, kakšno ženo je dobil.»

Tečaj za neveste

V Njujorku je neka gospa Vacani otvorila šolo, kjer se zaročenke poučujejo, kako se jim je ravnati pred oltarjem. Novine javljajo, da je šola dobro obiskana, ker v Njujorku pač ne manjka neizkušenih ali bolj rečeno, radovednih nevest. Naša slika pred-

stavlja učiteljico, ko poučuje zaročenke. Dokaj smisla pa bi imela šola, v kateri bi se poučile nevese o križih, težavah in dolžno-

stih v zakonskem stanu ter o vsem potrebnem, kar mora žena vedeti. Najbrže bi bilo dosti manj nesrečnih zakonov, če bi bile neveste pravilno vzgojene.

Kotiček za ugankarje

ŠTEVILČNA UGANKA.

I.)	1	2	3	4
II.)	2	5	6	3

III.)	7	8	9	3
IV.)	1	2	10	11
V.)	10	12	10	13
VI.)	2	10	13	3
VII.)	14	5	2	5
VIII.)	7	12	15	3
IX.)	2	10	14	3
X.)	16	10	17	12
XI.)	3	2	10	15
XII.)	18	7	2	3

Besede pomenijo: I.) staro plemiško slabo, II.) vodno žival, III.) žensko krstno ime, IV.) pojav ob nevihti, V.) ozemlje, obdano od vode, VI.) del telesa, VII.) kraj na Kranjskem, VIII.) ognjenik v Siciliji, IX.) cvet, X.) osebo v povesti «Mačeha s Kompoljskega gradu», XI.) svetopisemsko osebo in XII.) slovansko žensko ime. Prve črke teh besed dajo ime in priimek voditelja slovenskih demokratov.

SPREHOD.

vi	mo	Do	Po
na	za	vsej	le
je	Slo	nas	glas
ve	ni	ji	gre

Iz teh zlogov se sestavi izrek, ki se večkrat čita v našem listu in ki mu bralec in braike radi pritrdijo.

REŠITEV UGANK V ŠT. 23.

Uganka v stihih: Krava, trava, Drava, prava.

Demant. 1.) P. 2.) Pet. 3.) Peter. 4.) Tek. 5.) R.

ski manj povoda za brezpomemben prepir. So pa v življenju različna dela, katerih človek ne more sam izvršiti ter je vezan na tujo pomoč.

Utujen od poti in vročine je Lipar prišel s sejma. Kupil si je delavno obleko, katero je pri prodajalcu le približno pomeril, doma pa se je prepričal, da so mu hlače predolge za celo ped.

«Katera mi jih bo odrezala?» se je obrnil na ženo in mater, ki sta bili hkrati navzoči.

«Ivanka naj ti jih popravi, ker jo imaš rajši kot mene,» je završala mati.

«O, le mati naj ti jih popravijo, saj jih imaš rajši kakor mene,» mu je kljubovala žena.»

«Kakor hočeta, saj imamo krojače,» je rekel Lipar užaljen, spravil je obleko v omaro ter je šel iz sobe.

Tisto popoldne je bila Ivanka sama doma. Tašča je odšla k bolni sosedu. Janče pa se je podal v gozd, čeravno ni imel važnega dela; sekuro je nosil pri sebi le radi lepšega, da bi mu kdo ne očital pohajkovanja, glavno mu je bilo, da se spočije in razvedri.

Radi nesporazumljenja se žena ni upala za njim. Rekel bi ji sicer ne bil ničesar, a srce jo je bolelo, ker ga je razžalila s tem, da mu je odklonila popravilo hlač. Zelo se je kesala preneglega dejanja in vest ji je naložila za pokoro, da naj se

nemudoma poda v sobo ter naj ustreže moževi želji.

Poiskala je šivalno pripravo, na prstu se ji je zasvetil naprstnik, škarje so zaskrtale in hlače so bile okrajšane za pošteno ped. Delo se ji je imenitno posrečilo; noben krojač bi ne bil v tako kratkem času izvršil toliko popravila.

«Zdaj ne bo mogel reči, da ga nimam rada. In mati so tudi pokazali, da ga manj ljubijo kakor jaz.» — Vsa zadovoljna je zaklenila obleko v omaro ter je hitela iz sobe. Spornila se je opravila na vrtu, katerega mora še do večera izvršiti.

Že čez pol ure je prilezla od sosedu tašča vsa skesana, ker ni izpolnila sinove prošnje. Srce ji je poskočilo od veselja, ko je zagledala Ivanko na vrtu, zakaj v njeni odsotnosti bo lahko nemoteno popravila,

Naglo, kolikor so ji dopuščale stare moči, se je pripravila k šivanju in prej, kot je mislila, je dokončala svoje delo. Hlače so bile zopet skrajšane za obilno ped — dokaz, da je mati še vedno prva svojemu otroku.

Mater je pohvalila vest in sladka zadovoljnost jo je spremila v njeno kamrico. Toplo ji je postalo pri srcu ob zavesti, da ima mati več ljubezni za svojega sina kot njegova zakonska tovarišica.

Pri večerji so bili zopet skupaj. Ivanka je sedela ob možu, mati pa na drugem koncu mize sinu nasproti. Gledali so se na videz jako ljubeznivo, na tilhem pa se

jim je zbužala nejevolja: možu, ker mu ženski nista izpolnili neznatne prošnje, te pa je zopet skelela njegova resnost, katere mu sicer nista mogli zameriti, zakaj ni mu še bila znana njuna izvršitev. Izdati mu ju zaenkrat še nista hoteli, počakati hočeta ugodne prilike in tedaj se bosta veselili zmage.

Takoj po večerji se je Lipar domislil novih hlač. Hotel se je prepričati, za koliko so mu predolge, preden jih ponese krojaču, da jih odreže. Sezul je čevlje in že je lezel v ozke hlačnice.

Ženskama je pričelo vriskati srce. Vsaka je imela enako prijetne občutke in že so ju sčegetele tudi enake besede, prihajajoče iz grla na jezik.

«Vidiš, Janče, da te imam rajši kakor mati,» je žena prehitela taščo.

«Pa sem ti jih le jaz popravila, čeprav itaš Ivanko rajši kakor mene,» je spregovorila mati skoro ob istem času.

Janče se je delal, kakor da ni nobene slišal; krepko je potegnil in hlače so ga objele okrog pasu. Kako pa je ostrmel, ko se je pogledal pod noge ter videl, da mu hlačnice sežejo komaj do kolen.

Ženski sta se spogledali in takoj sta uganili, da sta obe v enaki meri sledili notranjemu nagibu. Sprva sta se sramovali druga pred drugo, končno pa so se vsi trije sramovali ponesrečenemu dejanju, storjenemu zaradi ljubezni.

Zapisal Tešenjan,

ZUZEMBERK. Občinske volitve se bodo vršile pri nas na dan sv. Petra in Pavla. Vložene so štiri kandidatne liste, in sicer tri klerikalne in ena napredna (združeni JDS. in SKS.). Premetni klerikalci lovijo glasove z žuzemberško, šmihelsko in hinjsko listo, ni jim pa pri tem za drugo, kakor da bi zopet spravili na županski stolček znanega, sodno ligosanega Vehovca, žalostnega spomina. Radi bi, da bi nas kmete Vehovec zopet metal iz občinske pisarne, seveda pa samo tistega, ki bi mu ne prinesel peharja jaje, petelina, kostrune itd. Pred njim bi morali že od daleč s klobukom pod pazduho, ponižno in tresočih kolen drsati, kakor se je to na žalost vršilo med vojno. Mi Vehovec dobro poznamo, najbolj izza časa vojne, ko je svoje domače in zlahto opustil vojaške službe, nas pa tlačil na fronto. Naše žene se še prav dobro spominjajo, koliko britkih solz so potočile in koliko so mu znosile skupaj različnih jestvin, seveda zato, da je prošnje mož, ki so prosili za dopust, priporočal vojaški oblasti, tako da ga ni bilo domov. Sploh o tem človeku ni treba pisariti, ker ga itak vsi dobro poznamo. Tega človeka in pa klapo okrog dekana Gnidovca grozno jezi, da nam mesto Vehovca županje miroljubni g. Jos. Kastelic, mož, ki ne pozna fraka in je z ljudmi prijazen. Nosilec napredne liste (zadnja skrinjica) je odličan kmet — mož poštenjak Tomaž Papež iz Sel. Njegovo ime in pa imena Hočeva, Pugalj, Smrke, Skočir in imena drugih mož iz različnih vasi naše občine nam jamčijo za dobro občinsko gospodarstvo. Volilci, otesite se klerikalcev, kakor so to storili že v drugih občinah, kajti kakor so naši klerikalni tigri delali in gospodarili v Beogradu za kuluk (tlako) in povečane davke, tako bodo tudi v občini povišali že itak ogromne občinske doklade, da bodo lahko popravljali farovže in delali druge nepotrebne stvari, ki bi bile njim v korist, kmet naj bi pa zanje plačeval. Volilci, se li še spominjate, kaj so nam objubovali pred zadnjimi občinskimi volitvami? Kaj so napravili? Ničesar! Baje so s pomočjo hinjskega župnika Hinjčane dodeli pošti v Struge. Tako hodi sedaj kmet v Struge na pošto, v Žuzemberk pa k sodniji, davkarji, financji, zdravniku itd. Možje volilci, Vaša dolžnost je, da greste v nedeljo vsi na volišče ter spustite kroglico v zadnjo skrinjico, da tako onemogočite Vehovca kot župana. Kdor hoče sebi dobro, naj voli listo »gospodarske skupine naprednih volilcev« in naj vrže kroglico v zadnjo, to je njeno skrinjico! Vsi v boj proti Vehovcu! Volilci.

KRAŠNJA. Zakaj ne bomo volili klerikalne liste: 1.) Ker so slabi občinski gospodarji in ne skrbijo za reveže. (Štrukeljčkova hodi iz Ljubljane terjat župana, pa še vsega ne dobi. Kvas hodi sedaj bolj ušiv in raztrgan kakor prej. Prej so bile 60odstotne občinske doklade od zemljiškega davka, znašajočega 2800 K, kar je znašalo 1680 K, sedaj (letos) pa plačujemo 120odstotne doklade od zemljiškega davka 10.200 K, kar zneso 12.240 K; razen tega je klerikalni odbor uvedel vinski davek. In pri vseh teh dohodkih ne plačujejo za reveže redno.) 2.) Ker sta listo sestavila Žohar in Knol, ki sta morala svoje laži in obrekovanja preklicavati pred cerkvijo in na prižnici. 3.) Ker Knolove in Žoharjeve liste niti sami pristaši stranke ne bodo volili, ker so spoznali, da je ta lista od muh in ker so najboljše svoje pristaše izpustili. 4.) V vsej okolici daleč okrog vedo, da nas župnik zmerja s šildkrotami in barabami, in če sedaj v njegovo skrinjico spustimo kroglice, bodo ljudje

rekli: Gospod Knol že ve, kakšne ljudi ima, saj mu dajejo zaupanje pri volitvah. 5.) Ker smo prestali vsi svetovno vojno, na katero so hujskali ravno klerikalci; vsega hudega in slabega je kriva vojna, in kdor nam je vojno, vojna posojila in vse drugo naklonil, ta ne zasluži, da mu skazemo zaupanje; klerikalce voliti, pa se pravi, skazati njim zaupanje. 6.) Ravno iz Krašnje so v začetku vojne tri naše sovaščane, Cedilnika, Štruklja Vinka in Šnajdarja, po krivem imeli zaprte na gradu. Igljica, ki je bil iz Trnjave doma; so pa ustrelili v Ljubljani, in našega rojaka Podlimbarskega-Maslija so nam umorili s pregnanstvom. Veliko število jih je bilo mrtvih v vojni in ranjenih. Kdo ima vse te na vesti? Ali morda mi, demokrati, ki so nas preganjali in zapirali? V. t. t. mrtvi, ranjeni in preganjani nam pričajo, da so klerikalci tiste zlahte, ki ne zaslužijo našega zaupanja in naših glasov. Zato v nedeljo vsi na volišče in spustite kroglico v drugo skrinjico.

BELA KRAJINA. Sokolski dom v Črnomlju se je začel graditi ob cesti, ki pelje s kolvora v mesto. Počivališče mu je vznožje prijaznega grička, odkoder bodo lahko sijala okna po celi zapadni strani Bele Krajine in jo osvetljevala. Delo napreduje prav dobro, v kar se imamo zahvaliti požrtvovalnemu odboru. Vsi sotrudniki so svesti si svojih obljub ter store, kar je v njihovi moči. Ni nam potreba klenkati raz prižnice, ne hoditi od hiše do hiše z vrečami, samozavest je v vsakomur, da bomo imeti gnezdo sokolje tudi na svoji grudi.

ŠMARJETA NA DOLENJSKEM. Ker me je »Domoljub« v št. 24. imenoma napadel, naj na ta dopis na kratko odgovorim: Res je, da sem v Šmarjeti »skrupual« tretjo stranko, Gospodarsko listo, za občinske volitve. To pa iz razlogov, ker je klerikalnim činiteljem, ki imajo drugo listo, itak vsak naseljenec ljubiš kakor domačin. Ker pa smo mi pravi domačini tudi davkoplačevalci, si menda tudi smemo lastiti pravico, da se vtiikamo v občinske zadeve, ker pač ne maramo, da bi drugi z nami gospodarili po mili volji in nas občepavali na naši domači zemlji. Dopisnik mi podlo očita, da sem svoje pristaše »skrupual z goljufijami in šnopsom« ter da sem vsa navodila dobil od Zerjavovega zaupnika iz Novega mesta. Ako mi te očitke dokaže, mu kaj rad, četudi težko, dam 5000 Din nagrade. Torej na dan in dopisun se bo lahko prepričal, da je dobro ime lahko vzeti, toda vrniti ga in krivico popraviti je težje. Toliko v odgovor. — k.

DRAGATUŠ. Pred kratkim nam je poslala Zveza kulturnih društev iz Ljubljane 78 lepih, lepo vezanih knjig razne vsebine. Ustanovili smo knjižnico. Treba bo sedaj skrbeti, da postane last Dragatuša. Zato moramo gledati, da se bodo knjige počasi izplačevale. To se bo seveda zgodilo le tedaj, če si bomo knjige pridno izposojevali. Segajte torej, prijatelji knjig in izobrazbe, prav pridno po njih, saj je za vsako izposoditev določen prav malenkosten znesek 50 par!

PREČNA PRI NOVEM MESTU. V nedeljo 22. t. m. se je vršil pri g. Dreniku v Bršljina dobro obiskan shod demokratske stranke. Udeležili so se ga v lepem številu meščani in kmetje — vsi prevzeti ene ideje, enega čvstva: ljubezni do naše krasne uedinjene domovine. Shod je otvoril s pozdravom navzočih predsednik k. o. DS. v Prečni g. Zupančič in oddal nato besedo delegatu centrale g. Majenu. G. Majcen je sporočil pozdrav našega neustrašenega vodje, g. ministra n. r. dr. Zerjava, kar je bilo sprejeto z navdušenimi vzkliki na g. ministra. Nato je v poldrugó uro

trajajočem govoru razložil program demokratske stranke in njena temeljna načela: edinstvo naroda, ljubezen in splošno delo za državo, enakopravnost med uedinjenimi brati iste krvi, katere je tlačilo večstoletno suženjstvo, ki pa so jih slednjč osvobodili potoki srbske krvi. Grmade kosti, nešteti grobovi srbskih junakov in mučnikov nam pričajo, koliko je srbski del našega naroda žrtvoval za naše osvobojenje. Naši klerikalci pa, ti prodani hlapeci avstrijskih cesarjev, si drznejo očitati Srbom, da so nekulturni. Klerikalci poznajo pač le eno ljubezen, to je ljubezen do lastne polne bisage. Kar je pa tej ljubezni na pctu, pravijo, da je proti veri. Hinavci! Gospod govornik nam je potem še očrtal pomen občinskih volitev in občinske uprave, dokazujoč nam s primeri, kako znajo delati klerikalni širokoustneži, če imajo v občini vso moč v rokah. Temeljita izvajanja gospoda delegata so izzvala splošno odobravanje. Tekom debate, ki je bila zelo živahna in zanimiva, je nam g. R. predočil pogubonost komunizma, ki prinaša korist le onim lenuhom, ki hočejo živeti na stroške žuljev delovnih ljudi. Neizprosna boj moramo voditi pa tudi proti onim, ki komuniste zagovarjajo — in to so naši klerikalci. Mi hočemo pa delati in naše delo nam bo dalo tudi plačilo. G. svetnik S. je priporočal slego naprednjakov, ker le s složnim nastopom bomo zmogli naše tlačilnice in druge boljševike. Na vprašanje, kaj je sedaj prav za prav s poslanskimi dnevnici, je g. delegat povedal, da so naši klerikalni tigri nsenkrat pozabili na avtonomijo in se v petu svojega obrava pobujajo le še za izplačilo teh — oh, tako potrebnih — dnevnic. Ali te preljubane demokratske mrečine, ki so tigrom preprečile, da niso prišli do vladnih jast, pravijo, da kdor ne dela, naj tudi ne je, in ne dajo dnevnic. Šta je računom žvižgat avtonomija, sedaj pa še tako priljubljene dnevniče. To je preveč, to je nas lje, strahovlada pravijo naši tigri in so strašno hudi. Za prisrčen smeš in zabavo je še poskrbel neki »komunist«, ki je prišel pred kratkim iz brezplačne državne cehne. S pozdravom našemu vodji g. ministru dr. Zerjavu, kateremu so se pridružili vsi navzoči s prisrčnimi vzkliki, je zahljučil g. naduhtelj Zupančič lepo uspeli shod, ki je zopet dokazal, da demokratska misel živi in raste. V nedeljo bomo volili. Nobeden naših ne sme ostati doma in naša Gospodarska bo zmagala, ker mi nismo kimavci, da bi mislili s farovško glavo, ampak resni možje — gospodarji, ki bomo imeli redno poslovanje nele v našem lastnem gospodarstvu, temveč tudi — in to še v večji meri — v občini. In da resno mislimo, smo dohazali že s tem, da odplačuje naša občina, odkar je v naprednih rokah, redno svoje dolgove za šole, in ima povrh še okrog 6000 Din prebitka. Naše občinske doklade znašajo kljub veliki draginji le 11 %. Možje, poglejte našo sosednjo občino Št. Peter, kjer se gospodarji po komandi farovža, tam so reveži oblagodarjeni z občinsko doklado, ki znaša 750 %. To pomeni, da oni, ki plača 100 Din državnega davka, mora odrajtati občinskega, v Št. Petru prav za prav farovškega davka 750 Din. V Št. Petru imajo pa tudi takega župana, ki niti ne ve, kje so spravljani najvažnejši občinski spisi. Pri nas je drugače, mi ne maramo biti kimavci, naša glava bo naš svet. Kroglico bomo vrgli v nedeljo v drugo skrinjico za Gospodarsko, ker na tej listi so možje in ne podrepniki. Nobeden od nas, ki je res mož in ne tercijska baba, ne bo v nedeljo ostal doma, ampak bo prišel volit in vrgel kroglico

v drugo skrinjico. Če je občina v zdravih rokah, bo od tega imel korist vsak občan, zato pa občina ne sme biti odvisna od farovža. Na nedeljskem shodu nam je gospod govornik jasno povedal, da mi odločujemo s kroglico usodo občine in države. Na naši listi so možje, ki so že dokazali, da znajo voditi občino, zato jih bomo tudi vsi brez izjeme volili. Z našim denarjem bomo gospodarili mi in ne oni, ki ne plačajo nikakih občinskih doklad, zahtevajo pa vse mogoče ugodnosti na račun davkoplačevalcev. Naše geslo v nedeljo bo: Zdrava občina, zdrava država, zadovoljen državljan, zadovoljen občan! Zato, možje, vsi na plan in vrzite kroglico v drugo skrinjico. — Eden, ki bo volil drugo.

UNEC PRI RAKEKU. Štacnar in Šurček bi rada podvrгла našo vas zafurani klerikalni politiki. Poslužujeta se vseh mogočih nečednih sredstev v svrhu utrditve klerikalizma. Dan in noč je tuhtal naš Štacnar, kako bi ustanovil konzum ter tako uničil naše napredne trgovce. V zadnjem času je pa to misel opustil in se je porodila v tej «kunštni» klerikalni glavi druga misel: uničiti kovaškega mojstra g. Mrška, predsednika krajevne organizacije JDS. «Slep in star je kovač Mršek», tako je grmelo iz klerikalnih grl, dasiravno je znan g. Mršek daleč po okolici kot dober kovač. Poklicala sta Štacnar in Šurček nekega klerikalnega kovača iz Horjula kateremu so se sline cedile po mastnih zaslužkih na Uncu. Štacnar se pa ni dolgo veselil svojih uspehov. Par dni po prihodu je orožništvo utaknilo klerikalnega kovača pod ključ, ker je osumljen tatvine. Štacnarja pa sedaj hudo glava boli pri spominu na klerikalnega kovača, kajti ta mu je skoro vola pokvaril pri podkovanju. Naša SLS jo je pošteno zavozila.

RAKEK. (Objava okrožnega tajništva JDS.) V nedeljo dne 29. t. m. predava v Novi vasi v šoli po prvi maši g. inž. Ružič o agrarni reformi. Po predavanju se vrši sestanek JDS v gostilni g. Lenarčiča. Istega dne predava g. inž. Ružič ob 3. uri popoldne v Grahovem v šoli o gozdarstvu. Po predavanju se vrši sestanek JDS v gostilni g. Ogrinca. Obe predavanji sta velike gospodarske važnosti in vabimo, da se jih udeleže naši posestniki v čim večjem številu. G. inž. Ružič je pripravljen pojasniti udeležencem vsako vprašanje iz te stroke.

GORNJI LOGATEC. V nedeljo je imelo domače «Sokolsko društvo» svoj letošnji prvi javni nastop. Priredilo je z delno pomočjo br. društva iz Dol. Logatca lepo uspelo telovadbo na lastnem zemljišču. Prireditve je počastil tudi starosta obmejnega sokolskega okrožja br. dr. Bavdek iz Cerknice, ki je po telovadbi nagovoril občinstvo, pohvalil obe društvi in zlasti domače društvo stavil drugim za vzgled. Okrajni šolski nadzornik br. Punčuh se je imenom Sokola poslovil od odhajajoče rodbine Makučeve, ki je dala društvu dve vrli telovadki. Tudi mi želimo narodnozavedni rodbini Makučevi vso srečo v novem bivališču. Tudi Sokol v Vinici potrebuje idealnih in pridnih ljudi. Čestitamo mu na taki pridobitvi. Po telovadbi se je razvila prisrčna domača zabava. Pri veselici sta sodelovala društveni tamburaški zbor in sokolski «šramel» iz Dol. Logatca. Tudi harmonika je storila svojo dolžnost. Dež nam je ves dan prizanašal, šele zvečer nas je pregnal v gostoljubne prostore br. podstaroste. Z javnim telovadnim nastopom smo se obenem poslovili od br. načelnika, ki odhaja k vojakom. Naj mu bo lahka kraljeva služba! Številno občinstvo se je ponovno prepričalo, kako vestno vrši Sokol

svojo vzvišeno nalogo. Zato mu bo še raje izročalo svoj najdražji zaklad: svojo deco. — Sokolski dom mora biti že letos pod streho. Zato nam jamči poleg domače požrtvovalnosti tudi naklonjenost rojakov v Ameriki. Ravno te dni je društvo dobilo nakazane znatne denarne podpore od vrlih rodoljubov iz Amerike: g. Danijela Predoviča ter Vrabčeve sestre Alojzije in Jakobčevega Franceljna. Prisrčna jim hvala! Da bi našli še mnogo naslednikov! — Krvavi dogodki v Trbovljah so oživel tudi logaško Orjuno. Pristopilo je mnogo novih članov. Kroje si je naročilo 20 članov in 1 članica. Udeležba iz Logatca na Vidovdanski proslavi v Ljubljani bo častna.

LAŠKO. Kakor smo pričakovali in napovedali, smo izšli iz občinskega volilnega boja zmagoviti ter ohranili trški grb čist in neomadeževan. Ogabne klevete in obrekovanja, ki so se jih nasprotniki v tem boju posluževali, so se razletela na neomajnem značaju in disciplini demokratskih volilcev. Udarec, ki smo ga zadali nemškutarjem in klerikalcem, je trd, smrtonosen in zaslužen. Nikdar več se ne bodo opomogli. Volilci! Vaši jekleni značajnosti, brezprimerni discipliniranosti in neomajani zvestobi gre v prvi vrsti zahvala za lepe uspehe, ki smo jih pri teh volitvah dosegli. Kakor se je nemškutarski priganjač Z. v javnem lokalu izrazil, je dan 21. junija 1924. zgodovinske važnosti za Laško, ta dan bo zapisan v laških analih v čast demokratskim volilcem. Ta dan nam bo v spodbudo k neprekinjenemu delu za narod, državo in stranko.

LAŠKO. Ob ¼ 6. je trobojnica zavihrala na dan volitev dne 21. t. m. raz občinsko hišo in nam naznanila veliko demokratsko zmago napram dvema protivnikoma: nemškutarjem in klerikalcem. Srdit boj je bil, saj se je volitev udeležilo 91 % vseh volilcev. Marsikako volilno borbo smo že opravili in imeli opravka z najrazličnejšimi nasprotniki, vendar moramo reči, da kaj tako ostudnega, kakor so počeli in uganjali nemškutarji pod vodstvom Zupanca, Fretre in Majcena, še nismo doživeli. Volilni oklic, pamflet, ki so ga ti ljudje skovali in izdali, je tako sramoten čin, da ga med civiliziranimi ljudmi zastonj iščemo. Zato pa je imel tudi nasproten učinek. Kaka razlika med njim in vabilom, ki sta ga izdala naša voditelja dr. Roš in Elsbacher! Kljub vsemu ni «gospodarski» listi mogla pomagati vsa laška nemškutarija in tudi ne njeni agitatorji: iz občine izgnani komunist Celinšek, brezposelni Bast, Hermann in Drolz, ki dela res vso čast svojemu nečaku, ravnatelju Drolzu v Hrastniku. Naša zmaga je popolna: dobili smo na svoji listi 10 mandatov, na gospodarski enega, nemškutarji tri (enega socijalnega demokrata, enega sedaj radikalca in enega nemškutarja) in klerikalci tri. Pobitost med nasprotniki je strahovita. Vse njihove sanje so se razpršile v nič, Majcen ne bo župan, ker ni izvoljen, njegov cilinder in frak bosta še naprej počivala v prahu, Šket ni izvoljen in tudi Fretre ne bo podžupan! Danes jih boli glava, bolela pa jih bo še bolj in če še tako zabavljajo proti Orjuni, ki dela in skrbi za naše domače delavstvo in se bori za njega pravice! Demokrati, somišljeniki, izvajajte konsekvence proti nasprotnikom!

LAŠKO. Tukajšnja osnovna šola praznuje letos na Vidovdan, 28. t. m., 150letnico svojega obstoja. Spored slavnosti: blagoslovljenje šolske zastave (kumica ga. Elsbacherjeva) ter razne pevske, deklamacijske, telovadne in

druge zanimive točke. Popoldanski del sporeda se ponovi naslednji dan ob isti uri proti dvetretjinski vstopnini. Vstop šolski mladini brezplačen. Pridite v obilnem številu!

ŠT. LENART. Volitve 21. junija so potekle zadovoljivo. Izmed 9 odborniških mest smo jih iztrgali klerikalcem 3, in to v občini, ki je popolnoma kmečka in kjer gospodarji le župnik. Uspeh bi bil gotovo mnogo lepši, če bi imeli vsaj enega inteligentnika, ki bi se za nas pobrigal in nas vodil. Nič ne stori! Zlastno močjo si bomo pri prihodnjih volitvah izvojevali zmago, ker vidimo, da se dani tudi v najtemnejših kotih in da tudi kmet pričrjen misli z lastnimi možgani in se otresa farovškega jerobstva. Prijatelji! Neustrašeno na delo za naše kmečko ljudstvo, za naš narod in domovino!

JURKLOŠTER. Sijajno zmago sta dosegli združeni napredni stranki JDS in SKS proti klerikalcem pri zadnjih občinskih volitvah. Od 25 odborniških mest smo jih dobili 18, klerikalci pa 7. Navdušenje je splošno, zadoščenje veliko, ker vemo, da je občina prešla v dobre roke. Do sedaj ni bilo v občinskem odboru nobenega naprednjaka. Živeli, volilci!

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Dne 21. t. m. so se vršile pri nas občinske volitve. Izid je naslednji: volilcev 1251, udeležba 667, JDS 168 (6 odbornikov), SLS 499 (19 odbornikov). — Imeli smo tri volišča, katerih posamezni rezultati so: volišče Sv. Kristof: volilcev 525, udeležba 256, JDS 50, SLS 206; volišče Sv. Jedert: volilcev 328, udeležba 193, JDS 100, SLS 93; volišče Sv. Štefan: volilcev 398, udeležba 218, JDS 18, SLS 200. — Leta 1921.: SLS 20 odbornikov, SKS 4 odbornike. — Kakor je razvidno, se je pokazal velikanski napredek kljub nepopisni agitaciji klerikalcev. Ponosno gledamo na naše odbornike, ki nam jamčijo, da bodo delali z vnmemo za občinsko gospodarstvo. Vsi naprednjaki, krepko naprej na delo, temelj imamo močan, na katerega lahko zidamo.

NOVA ŠTIFTA PRI GORNJEM GRADU. Tudi iz našega kraja se moramo oglasiti v «Domovini». Imamo namreč tajnika, ki nam je napravil po nepotrebnem sitnosti. Prosili smo ga, da nam napiše prošnjo za dovoljenje streljanja na praznik Sv. Rešnjega Tel. Prošnjo je napravil, a tako, da bi se smelo streljati le od 5. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Zakaj neki je napravil tako, ko vendar pozna običaj, da se je vsako leto streljalo že pri večernicah prejšnjega dne, potem ko zvonijo večno luč in zjutraj, ko zazvonijo jutranjico.

BOČNA OB DRETI. Slavnost razvitja in blagoslovljenje nove zastave gasilnega društva v Bočni bi se imela v kratkem vršiti. Toda župnik g. Gregor Potokar je odklonil blagoslovljenje, čeprav služi društvo vzvišenemu namenu. Zahteval je, da mora odbor jamčiti, da ne bo plesa in da se bo veselica zgodaj končala. Seveda odbor na to ni pristal, ker pač ne more biti odbor župnikovo orodje. Toliko v pojasnilo vsem, ki se zanimajo za slavnost razvitja zastave in ki bi radi vedeli, zakaj odbor odlašajo s prireditvijo. Prihodnjič bomo povedali v naši priljubljeni «Domovini», ki jo župnik tako visoko čisla, kako je ta pristranski napram onim, ki ne trobijo v njegov rog. — Več gasilcev.

ŠT. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Občinske volitve so pri nas izpadle za naprednjake ugodno navzlic temu, da so se klerikalni agitatorji na vso moč trudili in hujskali. Seveda ni manjkalo hujskanja in klevetanja niti v «Slovincu», čigar lažno maslo je takoj za njim posnel «Slovenski Gospodar», kjer se zaletava neki tukajšnji tigrovski zaupnik v naprednjake

ter jim očita razne namišljene laži in nepoštenja. Čudno, da se more Kristusov namestnik tako lagati. Kaj to, saj svoje grehe sam sebi odpusti. Ni mogel, da ne bi imenoval prvih dveh naših mož na napredni listi, ki ju je črnil, kolikor ima črne barve v zalogi. Prizadeti do sedaj nismo niti odgovorili, ker svoje može predobro poznamo, jih spoštujemo ter jim popolnoma zaupamo. Jako velik strah pa ima črni dopisun pred Orjuno, ki žal tu še ne obstoja, a se bo ravno radi tega, ker jo klerikalni zagriženci tako hočete, tudi v doglednem času ustanovila. Pravi, da bo kar imenoma navedel tukajšnje Orjunaše. Naj jih kar, ako je siguren, da so res že pravi člani Orjune. Pravi trn v peti mu je tudi Sokolski župni zlet, ki se bo vršil tukaj dne 13. julija. Prosi, da naj bi merodajna oblast preprečila ta zlet, češ, da se bo slavilo ob tej priliki tudi razkritje prapora šentjurske Orjune. Revček ima silno velik strah, ki se mu pa bo še povečal, če bo dopisunček še nadalje blatil in se zaletaval v one, katere na cesti hinavski pozdravlja.

Vsi dopisi, ki so danes izostali radi preobilice gradiva, pridejo prihodnjic gotovo na vrsto.

Kmetijski pouk

STRNIŠČNA AJDA IN SUPERFOSFAT.

Izkušnje, ki jih imamo s superfosfatom pri ajdi, upravičujejo tudi njegovo nadaljnjo porabo za gnojenje k ajdi. Izkazalo se je, da je superfosfat vrlo dobro gnojilo za ajdo. Vzroki za to leže na dlani. Ajda potrebuje namreč tako kakor vse druge žitarice predvsem dosti fosforove kisline in v taki obliki, ki je lahko raztopna, tako da jo lahko začne že mlada ajda takoj sprejemati. In v taki obliki jo damo v superfosfatu.

Da je ajdi fosforova kislina tako potrebna, temu se ni čuditi. Prvič jo potrebuje že po svojih naravnih svojstvih, kakor sploh vse rastline, ki jih pridelujemo zaradi zrnatega semena. Drugič pa pridelujemo strniščno ajdo redno po kakem žitu, bodi to ječmen, pšenica ali rž, tedaj po rastlinah, ki porabijo že same dosti fosforove kisline v zemlji, tako da jo potem navadno zmanjkuje za popoln pridelek strniščne ajde. Oba našeta vzroka sta tehtna dovolj, da pomagamo ajdi s fosfatnim gnojilom in da rabimo v tem primeru rudninski superfosfat, ki je primeroma še najcenejše fosfatno gnojilo. Seveda ne sme manjkati v zemlji tudi drugih glavnih redilnih snovi, ne dušika, ne kalija niti apna. Po dosedanjih izkušnjah se priporoča na lahki zemlji tudi poraba kalijeve gnojil.

Kar se tiče količine potrebnih gnojil, računamo pri strniščni ajdi za en mernik posetje najmanj 30 kg rudninskega superfosfata in, če hočemo pomagati tudi s kalijem, še 15 kg kalijeve soli. Umetna gnojila kaže trositi po strnišču, ki ga je takoj podorati, nato pa vsejati ajdo.

Ajda je hitro rastoča rastlina, ki potrebuje za svoj razvoj tudi ugodnega vremena. Zaradi svoje hitre rasti potrebuje hrane, ki je že vnaprej pripravljena ali se pa sprofi pripravlja in uživa. Zaradi tega imajo hitro učinkujoča gnojila, kakor so superfosfati in kalijeve soli, svoj poseben pomen. O tem, kako se v enem in drugem kraju izplača poraba umetnih gnojil, je sestaviti točen račun. Kdor pa še ni preizkusil superfosfata pri strniščni ajdi, temu svetujemo, da se o njegovi hasnovitosti sam prepriča.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Radi oslabiljenja dinarjeve vrednosti so se cene neznatno okrepile. V Vojvodini se je trgovala pšenica po 305 do 308 Din, ječmen po 270 do 275 Din, oves po 275 do 280 Din, turščica po 230 do 233 Din, fižol po 600 do 606 Din, moka «0» po 470 do 480 Din, otrobi po 195 Din.

ZIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: debeli voli 12 Din 75 par do 13 Din 25 par, poldebili voli 11 Din 50 par do 12 Din 50 par, plemenski voli 10 Din 50 par do 11 Din 25 par, bikji za klanje 11 Din do 11 Din 50 par, debele klavne krave 11 Din 75 par do 12 Din 75 par, plemenske krave 10 Din do 11 Din 25 par, krave za klobase 7 Din 50 par do 9 Din 25 par, molzne 8 Din 75 par do 10 Din, breje 8 Din 75 par do 10 Din, mlada živina 9 Din 50 par do 13 Din.

KRMA se je trgovala na zadnjem zagrebškem sejmu: detelja po 75 do 125 Din, lucerna po 80 do 130 Din, seno prvovrstno po 75 do 100 Din, slabše po 60 do 75 Din, otava po 80 do 130 Din, slama po 60 do 95 Din za 100 kg.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 24. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za okrog 12 par, 100 češkoslovaških kron za 253 Din 10 par do 256 Din 10 par, 100 italijanskih lir za 369 Din 50 par do 372 Din 50 par, 1 dolar za 85 do 86 Din, 100 francoskih frankov za 458 Din 50 par do 463 Din 50 par. Dinar je v zadnjem času padel.

Beleške

† Ali še imate kaj čuta za dostojnost? To, kar počenja zadnje dni klerikalno časopisje, presega vsako mejo dostojnosti. Kaj takega v Sloveniji še nismo imeli. To so izlivji in izbruhi ljudi, ki so pokvarjeni do mozga in ki naravnost z živinsko naslado uživajo v zmerjanju, laganju, potvarjanju in rušenju temeljev države. Kljub temu, da so se pred vso javnostjo nekatere laži jasno razkrinkale, še niso prenehali z zastrupljanjem ubogih Slovencev, katerih dobršen del ni dovolj razsoden, da bi prepoznal temo od luči in obsodil te nečuvne sirovosti. Navadna potvorba je bila, kar so pisali klerikalci o trboveljskih dogodkih. Posebno jasno se je kot grda laž izkazala vešt, da so Orjunaši ukradli v stanovanju dr. Lemeža 400 dinarjev. Še potem, ko so aretirali služkinjo kot tatičo, to umazano časopisje ni hotelo priznati. Sedaj lažejo «Slovenec» in drugi klerikalni časopisi o sijajnih zmagah klerikalcev pri občinskih volitvah, dasi je uradno dognano, da so izgubili pri dosedaj izvršenih volitvah napram zadnjim skupščinskim volitvam v splošnem več tisoč glasov, dočim so naprednjaki v splošnem mnogo pridobili na glasovih. Seveda klerikalci le poudarjajo one občine, kjer so najbolje uspeli. Nazadovanje klerikalnih glasov je dobro znamenje, da ljudstvo le pričinja uvidevati vso nesposobnost stranke, ki je pri zadnjih skupščinskih volitvah tako sijajno prodrila in sedaj s svojimi poslanci doživela tako sijajno polomijo. Klerikalna časopisna gonja je imela in še ima pač edini namen, da z ropotom in naravnost zločinsko ogabnimi sredstvi za-

briše klerikalni polom in tako obdrži svoje ovčice. Bogokletno je, da se to pokvarjeno časopisje imenuje katoliško. Vrh tega pa pomeni ta gonja to, da klerikalci o svojih preprostih pristaših nimajo baš visokega mnenja, ker mislijo, da jih lahko obdržijo na vajetih le s sirovo gonjo proti političnim nasprotnikom. Govoričenje «Slovenčev» o visoki kulturi slovenskega naroda pač «Slovenec» sam ovrgava s svojim nekulturnim pisanjem. Ljudstvo, ki je prosvitljeno, ne potrebuje gorjaške in prekljarske agitacije za pridobivanje v stranko. Gg. okrog klerikalnega časopisja, ali se Vam spričo takšnega divjanja ne zdi, da je zloraba označbe «katoliško časopisje» bogokletna? Ali imate še kaj čuta za dostojnost?

+ Kakšnih sredstev se poslužujejo klerikalci pri občinskih volitvah. Iz tajništva demokratske stranke nam poročajo: Jasen dokaz za podla sredstva, ki se jih poslužujejo klerikalci za sedanje občinske volitve, je nastopno pismo: Spoštovani gospod! Jaz sem Vas danes iskal, toda Vas ni. Rad bi se zmenil radi občinskih volitev v Vaši občini (Gradac). Govoril sem z nekaterimi možmi v Vaši vasi, pa vsi pravijo, da ne bi bilo mogoče sestaviti kandidatne liste naše stranke. Na vsak način je pa treba, da mi pri volitvah v Gradacu nastopimo in postavimo naše pristaje na listo. To, da naši somišljeniki podpisujejo napredno listo, je sramota za nas. Slišim, da Vi niste hoteli podpisati. Prav ste storili! Jaz Vam nasvetujem tole: Ako nikakor ne bo mogoče sestaviti liste SLS, sestavite republikansko (podčrtal dopisnik). Prepričan sem, da bo republikansko listo volilo veliko število ljudi. To listo naj podpišejo zavedni naši ljudje. Po volitvah pa, ko Vas bo glavarstvo vprašalo, kateri stranki pripadate, pa izjavite, da ste SLS (podčrtal dopisnik). Tako naj store tudi drugi odborniki. To, da bi sestavili republikansko listo, bo samo naša zvijača (podčrtalo uredništvo), da bomo ujeli glasove (podčrtalo uredništvo) in dali s tem udarec liberalcem in samostojnežem. — Tako smo napravili v več občinah, kjer smo v manjšini. Seveda ne smete nikomur nič povedati, da je to zvijača. Prosim Vas, da to gotovo storite! Pozdravljeni! Josip Munda, tajnik SLS, l. r. Novo mesto, 4. junija 1924. — Pismo imamo v originalu. Vprašamo gospoda knezoškofa in ostale nameščence katoliške cerkve, da-li se to strinja s Kristusovim naukom. Volilci pa naj si pri čitanju tega pisma ustvarijo sami sodbo in obsodbo klerikalnega početja.

Tedenske novosti

* Današnja številka je izšla en dan poprej kakor običajno.

* Radi preobilice gradiva smo morali izpustiti mnogo prispevkov, ki jih objavimo prihodnjic.

* Kraljev obisk Prešernove rojstne hiše. Kralj Aleksander je pretekli četrtek popoldne prispel v avtomobilu na Vrbo ter si tam ogledal rojstno hišo našega velikega pesnika dr. Francea Prešerna. Kralj se je tudi vpisal v spominsko knjigo.

* Mestna občina ljubljanska in jubilej župnika Vrhovnika. V torek dopoldne je posečil vladni komisar na magistratu g. dr. Vilko Krejči v spremstvu magistratnega ravnatelja g. dr. Miljutina Zarnika župnika gospoda Vrhovnika. Gospoda sta jubilantu čestitala v imenu mestne občine in mu poklonila

5000 dinarjev kot vezilo za njegov rojstni dan in god.

* **Protectorat Ljubljanskega velikega sejma.** Njegovo Veličanstvo kralj je blagovolil prevzeti protectorat nad letošnjim velikim sejmom v Ljubljani in poda s tem tej prireditvi največji sijaj. Ta vest bo kot lansko leto po vsej državi vzbudila med vsemi pridobitvenimi krogi veliko radost. Kralj se je že ob priliki osebnega obiska na lanskem velikem sejmju zanimal za našo industrijo, obrt in trgovino. Najvišje odlikovanje našega velesejma bodo gotovo znali ceniti vsi razstavljalci s čim lepšo izložbo.

* **Krvava procesija v Horjulu.** Na Telovo se je pripeljal v Horjulu pri procesiji žalosten dogodek, ki ga je povzročila brezmejna klerikalna zagriženost. Tamošnji župnik je namreč nekaterim domačim naprednim fantom zabranil nositi bandero, češ, da pri zadnjih volitvah niso volili za klerikalno stranko. Da bi fante še bolj osramotil, je župnik odredil, da nosijo bander Orlički. Fantje si s are pravice niso dali odvzeti in so se uprli. Razvil se je prepir in pretep, pri katerem so se posebno odlikovali nekateri klerikalni možaki. Napredni fantje so potem uvideli, da ni umestno motiti cerkveno opravilo. Pustili so bandero in — odšli. Kmalu nato pa je padla iz zvonika bomba, ki pa k sreči ni zadela nikogar. Ker so bili v zvoniku klerikalci, jo je pač vrgel eden od njih. Ta dogodek so klerikalci hoteli zopet izrabiti v svoje umazane politične namene. «Slovenec» že piše, da so pretep uprizorili pristaši SKS in hudobno napada tudi demokratsko časopisje, češ, da s svojim pisanjem zakrivlja take dogodke. To je pač ena starih «Slovenčevih» lumparij. Baš v tem primeru se jasno vidi, da take dogodke zakrivlja politična nestrpnost klerikalnih krajevnih činiteljev, v tem primeru župnik, ki se celo pri cerkvenih obredih izpozablja in je skrajno prisranski. «Slovenec», ki že nekaj časa sem kar žari od samih hujskanj, obrekovanj in najpodlejših zmerjanj, nam naj nikar ne očita pisave. Tako hujskaško in zlobno kot on ne znajo pisati demokratski listi, ker so prepošteni. Zlobno hujskanje klerikalnega časopisja pač ne prestando pripravljati tla za kake nove trboveljske in horjulske dogodke.

* **Obsodba roparja Čaruge in pajdašev.** V Osijeku je bila končno dovršena razprava proti znanemu krvoločnemu roparju Jovanu Čarugi in njegovim 12 pajdašem, ki so bili vsa leta po prevratu strah in trepet prebivalstva v Vojvodini in Liki. Čaruga je spravil s sveta 12 nedolžnih oseb, med njimi tudi našega rojaka gozdarja Pirkmayerja v Slavoniji. Drugih njegovih žrtev, ki jih je oropal ali poškodoval, pa je cela vrsta. Za njim in njegovo tolpo so dve leti brezuspešno križarile orožniške patrulje, končno pa se je lani le tudi za njim iztaknila sled in so ga zajeli v Vinkovcih, kjer je živel pod krivim imenom. Istočasno so polovili tudi njegove pajdaše in jih spravili na obtožno klop. Razprava je trajala nad en mesec, saj so samo akti o zločinih Čarugine tolpe tehtali nad 13 kg. Prošlo soboto je bila izrečena obsodba, ki določa Čarugi in trem njegovim najgrozovitejšim pajdašem smrt na vešalilih, dvema pajdašema 20 let ječe, ostalim od 16 do 15 let in dvema zaveznikom po 8 mesecev. Tako bo tudi Čarugo, ki je dolgo kljuboval pravici in se celo pri razpravi prav drzno obnašal, prav kmalu zadele edino umestno plačilo.

* **Tatvina konjskih repov.** Na paši na nekem travniku pri Lescah so bili nedavno ponoči porezani repi petim konjem. Škoda znaša 1250 dinarjev.

* **Mačke obgrizle mrlča.** V Trstu je živel upokojena učiteljica Antonija Zoratti, stara 70 let. Starka je živela sama zase in ni občevala z nikomur. Njeno edino veselje so bile mačke; redila jih je celo tolpo belih, črnih in pisanih. Starka je šla dnevno po opravkih za kratek čas z doma, navadno dvakrat ali trikrat na dan. Zadnje dni pa je ni bilo na spregled. Sosedje so začeli sumiti, da se ji je kaj pripetilo, in so vdrli v njeno stanovanje. Toda komaj so stopili pred vrata, jim je udaril v nos hud smrad. V stanovanju se je slišalo le mijavkanje mačk. Smrad je bil tako neznosen, da je navzočim kar jemalo sapo. Na postelji je ležalo že trohneče truplo starke, okoli nje pa je skakalo kakih šest sesradanih mačk, ki so glasno mijavkale. V sobi je vladal največji nered, ki so ga najbrž naredile gladne mačke, iskajoč hrane. Truplo starke je bilo od sesradanih mačk vse obgrizeno, posebno po rokah in po obrazu.

* **Nezvesto ženo zabodel.** Minuli četrtek zjutraj je v Ljubljani na Kongresnem trgu počakal delavec Martin Pavšič svojo pobeglo ženo, ki je stanovala ločeno od njega in živela ne baš vzgljedno življenje, ter jo kleče zaprosil, da se zopet vrne k njemu. Ker je ona to prošnjo zaničljivo odbila, je potegnil Pavšič nož in jo zabodel v hrbeč. Pavšičeva je bila možu nezvesta že med vojno. Ko je bil Pavšič v ruskem ujetništvu, je imela doma nezakonskega otroka. Po povratku je Pavšič ženi to odpustil, misleč, da se bo sedaj spametovala. Toda Pavšičeva je bila navajena veseljačenja in tako je prišlo, da je strpljivega moža minilo potrpljenje do pokvarjene žene. Ranjeno ženo so prepeljali v bolnico. Njena rana ni opasna.

* **Zopet smrtna obsodba.** Pred mariborsko poroto je bil na smrt na vešalih obsojen 40letni hlapec pri dr. Lebarju Janoš Horvat iz Križevcev, ki je v ljubosumnosti umoril hlapca Mihaela Kardinarja.

* **Otrok utonil.** Pišejo nam: V nedeljo dne 15. junija je padla okrog poldneva dvetletna deklica v Sovro v Zabji vasi med Poljanami in Gorenjo vasjo in utonila. Zgodilo se je to medtem, ko je nesrečni oče nesel manjšega otroka v hišo. Četudi se je oče takoj vrnil iz hiše in še videl otroka pasti, ga ni mogel več rešiti, ker je bila voda zaradi dežja močno narasla in kalna ter otroka takoj odnesla. Trupelece so našli šele štiri ure nato pri mostu v Poljanah.

Iz raznih krajev

* **Na Breznici na Gorenjskem** se je vršil pogreb umrlega radovljiškega dekana gospoda Josipa Lavriča ob številni udeležbi. N. v m. p.!

* **V Ložu** je umrl večletni tamkajšnji župan in občinski odbornik g. Jakob Mlakar. Pokojnik je v svoji občini užival splošen ugled. Blag mu spomin!

* **V Hrastniku** je v tamošnji steklarni ubil električni tok 20letnega monterja Josipa Koritnika. N. v m. p.!

* **V Hrastniku** imamo pismonošo, ki se krega nad šolarji, ako ga pozdravijo z «zdravo». Najpametnejše je, če ga šolarji sploh ne pozdravljajo!

70letnica župnika Ivana Vrhovnika

Ljubljen in spoštovan je praznoval dne 24. t. m. umirovljeni župnik Ivan Vrhovnik 70letnico svojega rojstva. Ivan Vrhovnik je bil rojen 24. junija 1854. v Ljubljani. V mašnika je bil posvečen dne 27. julija 1877. Od leta 1891. do leta 1917., ko je stopil prostovoljno v pokoj, je bil Vrhovnik župnik Trnovčanov v Ljubljani. Ivan Vrhovnik ni le vzoren duhovnik, ampak tudi odličan pisatelj, marljiv kulturni delavec in zaveden narodnjak.

Na predvečer jubileja so ljubljanska narodna in napredna društva priredila sivolasemu župniku svečano podoknico. Pred župnikovo hišo v Trnovem se je zbrala velika množica, ki je prirejala jubilarntu viharne ovacije. Zveza pevskih zborov je zapela več prekrasnih pesmi in godba jugoslovanskih železničarjev je odigrala več slovanskih komadov. V hišo so se podale deputacije, ki so izrekle jubilarntu svoje čestitke. Župniku je čestitala tudi deputacija Sokolov in C. i. e.

Za prisrčne čestitke se je gospod jubilarnt zahvalil v besedah, ki so prihajale iz dna njegove narodne in poštene duše. Njegov govor je bil poln jugoslovanskega idealizma in duhovniške plemenitosti. V svoji skromnosti je poudaril, da jedro slavljenja ne vidi v čestitju svoje osebe, temveč ideje, ki mu neugasno tli v srcu za obrambo domovine. Kot deček, kot mož in sedaj kot s'arček — je poudaril — ljubim Sokole, ker od rekdaj vem ceniti njihovo delo za probujanje in prerod našega rodu. Sokolskemu pokretu vzporejam «Orjuno», naše mlade idealiste. Kakor so svoj čas napadali našo CMD, tako zdaj napadajo nje, toda jaz pravim: idealisti, ki neomajno gredo za visokim ciljem, so vselej na pravi poti. Vesel sem, da sem dočkal tako starost, hvaležen sem Bogu za ta dan, toda najsrečnejši dan mojega življenja, moj najlepši dan je bil takrat, ko je razpadla Avstrija in smo se združili v svobodno in enotno jugoslovansko državo. Duhovnik bodi zvest Bogu, narodu in državi! Kličem kralju Aleksandru trikratni: Slava! Vam, bratje Sokoli, in vsem prisotnim pa: Zdravo, zdravo, zdravo! — Sivolasemu dobremu duhovniku najiskrenejše čestitke k njegovi 70letnici. Še mnogo let!

Zanimivosti

× **Zaljubljen orientalski princ.** V Parizu je zopet dospel princ Mohamed Sabit Bej, nečak sedanjega egiptskega kralja, z milijoni frankov v žepu. To je najnovejša senzacija francoske metropole. Mladi princ je ljubljenec znane ameriške lepote Irane Nasch, ki se je pred letom ločila od svojega moža in čobila ogromno odškodnino v dolarjih, zaradi česar jo nazivajo «Najdražjo ženo sveta». Kmalu po razporoki se je z njo lani seznanil princ Mohamed Sabit in se zaradi nje v Parizu tako zadolžil, da je moral pobegniti. Njegov oče je poravnal dolgove, letos pa se je zanj zavzela mati in mu preskrbela denarja, da lahko nadaljuje veselo preživljanje mladosti in ljubezni. Lepotica Irana Nasch je tekom leta dobila od ameriških gledališč obilo ponudb, da bi postala igralka, toda ona je vse odklonila. Ona se ne mara ločiti od princa, ki ga smatra za «najslačjega fanta». — «Najdražja žena» in «najslačjši fant», to je gotovo zanimiv par, zato je interes Parizanov zanj prav razumljiv.

× **Razcesar Viljem že zopet oče.** Bivši nemški cesar Viljem, ki se je pred dobrim letom vnovič poročil in prebiva v izgnanstvu v Dornu na Holandskem, pričakuje vesel dogodek: na stara leta zopet dobi otroka. Iz prvega zakona jih ima sedem, sedanja žena pa mu jih je kot vdova tudi pripeljala četvero. Dobra familija!

× **Nečuvana podivjanost ženske.** V neki gostilni v Lichtentalu na Tirolskem sta sedela pri mizi neka prodajalka zelenjave in 25leten kovaški pomočnik. Kaj sta imela med seboj, ne ve nihče, ie naenkrat je babnica skrivaj potegnila nož in ga fantu porinila med rebra. Poklicali so takoj orožnike, ženska pa je imela toliko nesramne hladnokrvnosti, da je unirajočemu fantu dejala vpricho vseh prisotnih: «Kajne, Hanzek, da si si nož sam porinil med rebra?»

× **Župnika so natepli farani** v fari Bošo na Sedmograškem. Bližala se je birma, župnik pa je sitnari, da poedinih otrok, ki mu niso znali vseh vprašanj iz katekizma, ne pripusti k birmi. Otroci so se doma pritoževali, starši pa so se v ogorčenju domenili, da bodo župniku pregnali sitnost s palico. In res so župnika izdatno otepli. Orožništvo, ki je bilo takoj poklicano na pomoč, je aretralo takoj pet kmetov, ostale pa naknadno.

× **Slepcu se je vrnil vid.** Presrečen dan je nedavno doživel slepec Jakob Rahn na Gornjem Avstrijskem, ki je po dvajsetih letih nenadno zopet izpregledal. Rahn je zdaj star 60 let in se je svoj čas preživljal s cepljenjem drv. Leta 1904. mu je priletela iver v desno oko in je takoj popolnoma izgubil vid. Dvajset let je živoraril kot slep siromak. Te dni pa mu je spodrsnilo in se je pri padcu malo pretresel. Ni pa mogel dosti prehvaliti srečnega padca, ko je spoznal, da se mu je zopet odprl vid. Zdravniki pridno proučujejo ta izreden slučaj.

× **Skrivnosten roparski vpad v Budimpešti.** Dve elegantno oblečeni dami sta oni dan v Budimpešti proti večeru dospeli na stanovanje neke starejše bogatašnje. Sprejela ju je 15letna služkinja in ju odvedla v salon, da počakata povratek gospodinje, ki je bila na sprehodu. V salonu pa dami na-

enkrat zgrabita deklico, jo ovržeta na zofo, jo privežeta nanjo in usta zamašita s cunjami. Radi strahu je dekle omedlelo. Ko se je gospodinja vrnila domov, je našla vsa vrata odprta in deklico še vedno nezavestno zvezano na divanu. Slučaj je tem zagonečnejši, ker iz stanovanja ni ničesar izginilo, policija pa zaman poizveduje za obema damama.

× **Skrivne hčerke pokojne cesarice Elizabete.** Zadnje čase je v zunanjem svetu vzbudila dokaj senzacija pojava mlade pevke Elizabete Zanardi-Landi, ki nastopa v londonskih zabaviščih in se izdaja za vnukinjo cesarice Elizabete. Habsburškega cesarskega pokolenja, pa nastopa kot pevka in piesalka! To je vzbudilo obilo prahu, bogataši so se začeli zanimati zanjo, a prav tako tudi policija. Toda «komtesa Elizabeta», kakor se sama imenuje, je resnično z dokumenti do-

kazala svoje nezakonsko pokolenje iz cesarske hiše. Omeniti pa je treba, da se je doslej pojavilo že mnogo sleparjev in sleparic, ki so se po svetu izdajali za nezakonske potomce kakega člana zloglasne habsburške hiše. Splošno znane tajnosti o lahkoživstvu vseh Habsburžanov so znali spretno izkoristiti. Posebno znana je bila v tem oziru neka ameriška potepinka, katero je pred 20 leti pripeljal v Evropo neki propadli grof in jo začel predstavljati kot nezakonsko hčerko cesarice Elizabete, kateri je res bila podobna. Napisal je tudi posebno knjigo o lahkoživstvu na habsburškem dvoru ter rokopis prodal za 2 milijona lir. Preden pa je stvar bila objavljena, se je izkazalo, da je večina stvari izmišljena. Zato knjiga ni izšla, goljufivi grof pa je s svojo «cesarsko» tovarišico in dvema milijonoma že pobrisal nazaj preko velike luže.

Za naše žene in dekleta

Dobra hladilna pijača je tako zvani rožni bowle (izgovori bol), ki ni zvezana z velikimi stroški. Na juhni krožnik nadevaj temnordečih rožnih lističev, na katere natrosi precej presejanega sladkorja in pusti tako preko noči. Naslednje jutro vlij na lističe steklenico lahkega vina ali sadjevca. Po nekaj urah preceji tekočino skozi fino sito, postavi na hladno, osladi in okrepičaj s čašico konjaka ali kakega drugega finega žganja.

Vkuhanje jagod. Ako želiš ohraniti pri vkuhanju barvo in prijeten duh jagod, moraš biti posebno pazljiva. Od ne preveč zrelih jagod, ki so bile nabrane zjutraj istega dne, mcras previdno ločiti peclje, da jagod ne zmečkaš. Umiti jih ne smeš, temveč jih samo s kakim čopičem rahlo obrišeš. Med tem si v skledi raztopila nekoliko negašenega apna (na dva litra vode za oreh velik komadič apna). V to raztopino položiš pripravljene jagode. V njej jih pustiš pet minut, nato oplakneš v čisti vodi in jih takoj vložiš v vročo sladkorno raztopino, v kateri se morajo kuhati eno minuto. (Na en kilogram jagod pride en slab kilogram sladkorja; omenjena sladkorna raztopina mora biti precej gosta.) Ko so se jagode kuhale eno minuto, jih vzameš hitro ven in še vroče vložiš v kozarce. nato pa vliješ nanje ostali sladki sok. Tako se jagode izborno ohranijo, ne izgubijo prijetnega duha in ne izpremenijo svoje rdečaste barve. Ta način vkuhanja je običajen v Bolgarski in Rumuniji.

Sirovo maslo ohraniš dolgo časa sveže, ako postaviš čisto posodico s sirovim maslom na porcelanast krožnik, prekriješ posodico z novim primernim cvetličnim lončkom, katerega si prej dobro namočila v vodi. Nato vliješ na krožnik toliko vode, da cvetlični lonček stoji za kak centimeter v njej. Lonček vsesava vedno na novo vodo, ki izhlapeva, kar proizvaja za sirovo maslo osvežujoči hlad. Seveda moraš imeti sirovo maslo na hladnem prostoru.

Duh po rožah imaš lahko vedno v sobi, ne da bi ti bilo treba kupovati drage dišeče tekočine. To napraviš tako, da deneš večjo količino lističev lepo dišečih rož v posodo, ki se dobro zapre, in dodaš lističem nekaj soli in špirita. Kadar želiš, da v sobi diši po rožah, odpri posodo za nekaj minut.

Kako očuvaš les pred razpoklinami. Da leseni predmeti pri gospodarstvu in gospodinjstvu (kolesa, ročice itd.) ne razpokajo ali se skrivijo, jih moraš namakati kakih osem dni v slani vodi. Tak les prenese solčno vročino in tudi vlažnost.

Sredstvo proti ozeblinam. Cuje se sicer čudno, da pišemo poleti o sredstvih proti ozebljenim rokam in nogam, toda to storimo zaradi tega, ker je baš zdaj umestno to sredstvo, ki ga nasvetujemo Ozebljena mesta se morajo baš poleti ribati s citroninim sokom. To moraš storiti vsak dan in sicer 4 do 6 tednov.

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplati so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

Zahtevajte edino le »Palma«.

Od slei se

razlikuje izvršni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni prídátek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunanji po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno izučijo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvršnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Za smeh in kratek čas

No, potem pa je zadeva resna.

Služkinja Katra je vsa zasopla pridrvela k zdravniku:

«Gospod doktor, hitro, hitro, naša gospa so resno zboleli. Mislili smo spočetka, da jim bodo pomagala domača zdravila, pa ni šlo...»

«A kakšna pa so bila ta domača sredstva, Katra?» vpraša zdravnik. «Gotovo kakšna mazaštva, kajne?»

«Ne, ne, najprej smo jim kupili vstopnico za gledališče, potem jim prinesli nov klobuk, nazadnje jim zagotovili svilen obleko po najnovejši modi in končno je gospod pristal še na domačo slavnost s povabljenimi gosti. Vse ni nič pomagalo...»

«Pri Bogu, potem pa je stvar resna in je Vaša gospa gotovo bolna. Pridem takoj!»

Napačna vzgoja.

Stric: «Kako ti ugaja novi učitelj?»

Janezek: «Prav nič!»

Stric: «Zakaj ne?»

Janezek: «Ker me je že prvi dan tepel.»

Stric: «Si že zaslužil. Učitelj te mora vendar vzgajati in napraviti iz tebe pravega človeka.»

Janezek: «Vem, ali od kedaj pa se je pričelo vzgajati od zadaj?»

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Lahko nagnenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elza-Fluidom napravlja telo odporno in olajša bolečine. Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! Z zavojnico in poštnino vred: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev, 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10%nim doplačilom. Razpošilja ga: Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza trg 360, Hrvatsko. (d)

ILIRSKA POSOJILNICA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8/I,
sprejema hranilne vloge po 8 %.

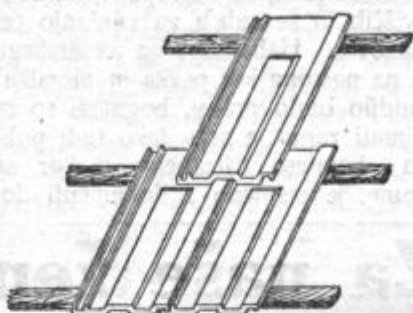
Večje in stalne vloge do 12 % 31

Zahtevajte pri trgoveh na deželi in kupujte od stare leta **1885** ustanovljene tvrdke **manufakturno blago**

CROBATH Franc
dr. z o. z.
KRANJ.

Manufaktura na debelo in drobno. 35

Trgovci na deželi, ostali odjemalci, prepričajte se pred nakupom znova o naših cenah in izberi! Trgovcem damo najmanjše količine po prvih cenah na debelo.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudi v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Imaš bolečine v obrazu? V celem telesu? Potrebujes li dobrodejno in okrepčujoče mazilo? Ali te muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Ali želiš najboljše sredstvo za negovanje zob, kože, glave? Ali si preveč občutljiv zaradi mrzlega zraka? Ali želiš dobro domače in kosmetično sredstvo?

Fellerjev pravi Elza-Fluid je mnogo močnejši, izdatnejši in bolje delujoč kakor francosko žganje. Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi ti porečeš:

To je najboljšo, kar sem kdaj okušal!

Išči Elza-Fluid v vseh dotičnih poslovniceh, vendar pa zahtevaj samo pravi Elza-Fluid lekarnarja Fellerja! Elza-Fluid stane z zavojnico in poštnino vred, če se ga naroči naravnost in če se denar pošlje naprej ali po povzetju: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24 Din; 12 dvojnih ali 4 specialne steklenice 85 Din; 24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic 151 Din; 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa po 4 dinarje in 6 dinarjev; Elza-mentolni črtniki 7 dinarjev; Elza-švedska tinktura za želodec; Elza-zagorski sok za prsa in zoper kašelj; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-žumski miris za sobo 15 dinarjev; glicerin po 4-80 dinarja in 18 dinarjev; Lysol, Lysolorm po 25 dinarjev; kineški čaj od 2 dinarjev navzgor; originalno Radikum francosko žganje, velika steklenica, 15 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 10 dinarjev; strup za podgane in miši 8 dinarjev. Pri primotu se zavojnica in poštnina posebej zaračunavata.

K tem cenam se priračunava sedaj 10%no doplačilo. Pisma se naj naslavljajo natančno takole: **EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg št. 360, Hrvatsko.**

SLAVENSKA BANKA D. ZAGREB

Podružnica Ljubljana

Vplačana delniška glavica in rezerve preko 120,000.000 dinarjev

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Vršac, Wien; ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice; afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslavenska industrijska banka, d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires, Rosario de Santa Fé; v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktne bančne zveze. — Posreduje vse bančne in trgovačke posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira

:: menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah ::

Otvorja akreditive, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnejše.

12